

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

1 (51)

2017-05-16

Dnr: 551-5536-14
Anl.nr: 1980-008-613

Swerock AB
Box 1281
262 24 Ängelholm

Kungörelsedelgivning

Tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till täktverksamhet inom fastigheten Froby 2:6 i Västerås kommun

Verksamhetskod 10.20 och 10.50 enligt 4 kap. 3 och 6 §§ miljöprövningsförordningen (2013:251) 5 bilagor

BESLUT

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Uppsala län lämnar med stöd av 9 kap. miljöbalken, Swerock AB (Bolaget), med organisationsnummer 556081-3031, tillstånd till följande verksamheter inom fastigheten Froby 2:6 i Västerås kommun:

- Brytning av totalt nio miljoner niohundrausen (9 900 000) ton berg varav i genomsnitt femhundrausen (500 000) ton per år.
- Maximalt uttag får under enstaka år vara sjuhundrausen (700 000) ton berg.
- Krossning och sortering av utbruten mängd berg.

Om ansökan om tillstånd till bergtäkt avslås i mål nr M 7189-15 (målet) vid Mark- och miljödomstolen och beslutet vunnit laga kraft, får brytning endast ske inom hela ”Brytområde alt 1” i bilaga 4.

Om tillstånd till bergtäkt meddelas i målet och beslutet vunnit laga kraft, får brytning endast ske inom hela ”Brytområde alt 2” i bilaga 4.

Innan målet har avgjorts och vunnit laga kraft, får brytning endast ske inom det rutiga området i bilaga 4, dvs. det område som är gemensamt för alt 1 och alt 2.

Tillståndet gäller till och med den 30 juni 2037.

Miljöprövningsdelegationen avslår Bolagets yrkanden om provotid.

Ansökan vad gäller mottagning av externa schaktmassor för efterbehandlingsändamål (verksamhetskod 90.140) avslås.

Miljöprövningsdelegationen godkänner med stöd av 6 kap. miljöbalken den i ärendet upprättade miljökonsekvensbeskrivningen.

Villkor för verksamheten

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad Bolaget har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.
2. Verksamheten får inte påbörjas innan en arkeologisk förundersökning har utförts inom verksamhetsområdet.
3. Innan täktverksamheten får påbörjas ska ett skyddsområde för groddjur vara iordningställt. Innan brytning av etapp 2, som anges på bilaga 5, påbörjas, ska bolaget genom inventeringar ha dokumenterat att berörda groddjur nyttjar skyddsområdet för såväl lek som landvistelse.
4. Groddjurs möjlighet till säker passage vid transportvägen till och från täkten ska säkerställas innan verksamheten påbörjas.
5. På avsnitt med olycksfallsrisker ska stängsel sättas upp eller allmänheten på annat sätt tydligt uppmärksammas på riskerna att beträda området. Infarten ska vara försedd med låst bom eller grind under den tid verksamhet inte bedrivs i täkten.
6. Innan verksamheten påbörjas ska gränsen för verksamhets- och brytningsområdet markeras i terrängen på väl synligt sätt. Markeringarna ska behållas under hela tillståndstiden. Minst en fixpunkt ska finnas markerad i terrängen.
7. Brytning av berg får inte ske till lägre nivå än +20 m.ö.h. i höjdsystemet RH2000.
8. En skogsridå som insynsskydd ska lämnas inom verksamhetsområdet där så är möjligt.
9. Den ekvivalenta ljudnivån från verksamheten får utomhus vid bostäder inte överstiga följande värden:

50 dB(A)	vardagar utom lördagar	kl. 7.00-18.00
45 dB(A)	lördagar, söndagar och helgdagar	kl. 7.00-18.00
45 dB(A)	kvällstid	kl. 18.00-22.00
40 dB(A)	nattetid	kl. 22.00-7.00

Nattetid ska dessutom gälla att momentanvärden får uppgå till högst 55 dB(A) vid bostäder. De angivna värdena ska kontrolleras genom immissionsmätningar eller närfältsmätningar och beräkningar. Ekvivalentvärdena ska beräknas för de tider då verksamheten pågår.

En första kontroll ska ske så snart särskilt bullrande verksamheter såsom borring, skutknackning och/eller krossning har påbörjats. Kontroll ska sedan ske minst vart tredje år. Kontroll ska även ske så snart det skett förändringar i

verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer eller på tillsynsmyndighetens begäran.

10. Särskilt bullrande verksamheter såsom krossning, borrhning, sprängning och skutknackning får endast bedrivas vardagar mån-fre kl. 7.00-18.00. Utlastning och materialtransporter får endast ske vardagar mån-fre kl. 6.00-22.00.
(delegation)
11. Krossning och sortering ska ske på täktbotten så snart det är praktiskt möjligt. När krossar och sorteringsverk tas i drift på täktbotten ska dessa drivas med el från det fasta elnätet.
12. Minst en vecka innan varje sprängning ska berörda inom en radie av 1 kilometer från täkten informeras om tidpunkt för sprängning.
13. Sprängningar får inte utföras som medför att dels den sprängningsinducerade vibrationshastigheten, uttryckt som toppvärde i vertikalled mätt i sockel i närmaste bostäder, överstiger värdet **4 mm/s**, dels luftstötvägor vid närmaste bostäder överstiger värdet **120 Pa**, uttryckt som frifältsvärde.
14. De angivna värdena ska kontrolleras genom mätning enligt svensk standard, för närvarande SS4604866 eller motsvarande vid sprängning, under de tre första sprängtillfällena och därefter minst en gång per år, samt då det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade vibrationer eller luftstötvägor samt på tillsynsmyndighetens begäran.
15. Vid sprängning ska salvornas utformning anpassas beroende på avstånd till närliggande högspänningsledningar med hänsyn till kast. Svenska Kraftnät ska kontaktas före respektive efter varje salva.
16. Åtgärder ska vidtas för att minimera spridning av damm från täkten och täktverksamhetens samtliga moment.
17. Dagvatten från täkten ska genomgå oljeavskiljning och rening i sedimentationsanläggning innan vattnet leds vidare till skyddsområde för groddjur och därefter recipient. Provtagning av utgående vatten från sedimentationsdammen, med minst följande parametrar; oljeindex, suspenderat material, totalkväve, nitrit och pH, för att visa vattnets kvalité efter rening, ska redovisas till tillsynsmyndigheten årligen. En första utvärdering av analysresultaten ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast den 31 mars 2020.
(delegation)
18. Kemikalier, petroleumprodukter och farligt avfall ska vara märkta samt förvaras i täta behållare på tät, invallad yta, som är skyddad från nederbörd. Fordonsbränsle ska förvaras enligt ovan eller i dubbelmantlade cisterner. Cisternerna ska förses med påkörningsskydd.
19. Tankning och parkering av fordon och maskiner får endast ske på yta som är särskilt iordningställd för att förhindra spridning av oljespill. Alternativt ska ett

skydd för uppsamling av spill vara ordnat under parkerade enskilda fordon och maskiner. Bandgående maskiner får dock tankas och parkeras på andra platser i tåkten.

20. Utrustning för sanering av spill ska finnas lättillgänglig vid bedrivande av verksamhet.
21. Efterbehandlingen ska planeras och utformas så att människor och djur, på minst två platser i vardera ände av brytområdet, enkelt kan ta sig upp ur den täktsjö som kommer att bildas då verksamheten upphör. Fallolyckor ska förhindras genom att skyddshyllor och/eller slänter skapas, eller motsvarande åtgärder vidtas, vid branta partier. Om skyddshyllor skapas måste det finnas möjlighet för människor och djur att på ett enkelt sätt ta sig upp från dem. (*delegation*)
22. Inom sex månader efter att tillståndet har vunnit laga kraft ska Bolaget lämna in en preliminär efterbehandlingsplan till tillsynsmyndigheten.
23. Senast tre år innan täktverksamheten beräknas upphöra ska verksamhetsutövaren inge en slutlig efterbehandlingsplan till tillsynsmyndigheten, upprättad i samråd med tillsynsmyndigheten, Länsstyrelsen i Västmanlands län och markägaren. (*delegation*)
24. Samtliga efterbehandlingsåtgärder ska vara slutförda och eventuella stängsel, samt annan utrustning som kräver underhåll, borttagna ett år efter avslutad täktverksamhet, dock senast vid tillståndstidens utgång. Anmälan om slutbesiktning ska efter avslutad efterbehandling omgående göras till tillsynsmyndigheten. (*delegation*)
25. En kopia av detta beslut ska finnas tillgänglig på arbetsplatsen under verksamhetstiden.
26. Ett förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten inom sex månader efter att tillståndet vunnit laga kraft. I kontrollprogrammet ska bl.a. anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder.

Delegationer

Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att besluta om ytterligare villkor avseende:

- a. Den närmare utformningen och underhållet av skyddsområdet för groddjuren. (*villkor 3*)
- b. Den närmare utformningen och underhållet av sedimentationsdammen, och vid behov utsläpšovillkor för föroreningsinnehållet i det renade dagvattnet. (*villkor 17*)
- c. Tillfälligt ändrade arbetstider för krossning och sortering under väl avgränsade perioder, om behov föreligger. (*villkor 10*)
- d. Åtgärder för efterbehandling. (*villkor 21, 23 och 24*)

Ekonomisk säkerhet

Bolaget ska för tillståndets giltighet ställa en ekonomisk säkerhet till ett belopp om 3 100 000 kronor.

Tidpunkt när beslutet börjar

Detta tillstånd får tas i anspråk när det vunnit laga kraft.

Igångsättningstid

Den med tillståndet avsedda verksamheten ska ha satts igång senast 2 år efter det att detta beslut vunnit laga kraft annars förfaller tillståndet. Tillsynsmyndigheten ska meddelas när verksamheten sätts igång.

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen beslutar att kungörelse om detta beslut ska införas inom 10 dagar från datum för beslutet i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningen Vestmanlands Läns Tidning (VLT), *se bilaga 2*.

Kungörelsedelgivningen sker enligt reglerna i 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932).

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Ansökan avser en nyetablering av bergtäkt inom ett tidigare oexploaterat område strax väster om Västerås. Syftet med den planerade täkten är att leverera material till Västerås med omnejd. Det kan även på sikt finnas förutsättningar för att helt eller delvis använda materialet som ersättningsmaterial för naturgrus i betong.

Samråd

Samråd har skett med Länsstyrelsen i Västmanlands län och tillsynsmyndigheten, Västerås kommun, vid möte den 11 juni 2014. Samråd med de enskilda som har bedömts vara särskilt berörda har skett genom brevutskick.

Samråd har även skett genom annons i ortstidningarna Vestmanlands Läns Tidning och Västerås tidning. Samråd med Västmanlands Hembygdsförbund och Fornminnesförening, Naturskyddsföreningen, Västmanlands Ornitologiska Förening, Naturvårdsverket, Naturskyddsföreningen i Västmanlands län, Havs- och vattenmyndigheten (HaV), Skogsstyrelsen Västmanlands distrikt, Trafikverket region Öst, Trafikverket, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Västerås stad stadsledningskontor, Svenska kraftnät och Västmanlands Idrottsförbund har skett brevledes.

Verksamheten antas medföra betydande miljöpåverkan.

Ärendets handläggning

Bolaget har den 24 september 2014 ansökt om tillstånd enligt miljöbalken till bergtäkt m.m. på fastigheten Froby 2:6 i Västerås kommun.

Ansökan har kompletterats i flera omgångar.

Ansökan har efter kompletteringar kungjorts i ortstidningen Vestmanlands Läns Tidning (VLT).

Ansökan har remitterats till Naturvårdsverket, HaV, Västerås kommun (Kommunstyrelsen, Fastighetskontoret, Miljö- och konsumentnämnden och Byggnadsnämnden), Mälardalens Brand- och Räddningsförbund, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Trafikverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Yttranden har kommit in från Naturskyddsföreningen, SGU, MSB, Miljö- och konsumentnämnden och Fastighetskontoret i Västerås kommun, samt Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Bolaget har bemött inkomna yttranden.

Ansökan med yrkanden, åtaganden och förslag till villkor

Yrkanden

Bolaget ansöker om nytt tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken för bergtäkt på fastigheten Froby 2:6 i Västerås kommun (verksamhetskod 10.20). Ansökan avser brytning av totalt 9,9 miljoner ton berg under 20 års tid inom ett 24,3 ha stort verksamhetsområde. Den årliga utleveransen kommer att vara maximalt 700 000 ton berg. Den genomsnittliga utleveransen under tillståndperioden kommer att vara 500 000 ton/år. Ansökan avser även krossning och sortering av producerade produkter (verksamhetskod 10.50).

Bolaget yrkar på att få ta emot rena, externa schaktmassor för att använda i efterbehandlingen (verksamhetskod 90.140), samt på upphävande av strandskydd för diket inom området, i enlighet med 7 kap. 18 § miljöbalken.

Bolaget yrkar i första hand att det brytområde som inlämnats i den ursprungliga ansökan ska gälla under förutsättning att Skanska, som hos Mark- och miljödomstolen ansökt om tillstånd till bergtäkt på grannfastigheten, inte meddelas tillstånd till bergtäkt eller tills dess det slutligt prövats och fastställts att Skanska får tillstånd. Detta innebär i så fall att brytning inte sker ända fram till fastighetsgränsen i öster utan att en vall av avbaningsmassor kan läggas upp mellan verksamhetsgränsen och brytgränsen.

Om Skanska meddelas tillstånd yrkar Bolaget i andra hand att brytgränsen flyttas till den östra kanten av fastigheten så att det bildas en öppning mellan täktområdena, vilket är en förutsättning för att det ska bildas en sjö i hela området när täktverksamheterna har avslutats. Motsvarande utjustering av brytområdet i den

östra kanten görs som injustering i den västra kanten så att brytområdet får samma storlek före som efter justering, dvs. 21 ha.

Förslag till villkor

1. Verksamheten skall bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget har angivit i ansökan samt i övrigt åtagit sig i ärendet om inte annat föreskrivs i nedanstående villkor.
2. Den maximala årliga utleveransen av krossat bergmaterial är 700 000 ton/år.
3. Brytning får inte ske till lägre nivå än 20 m över havet (höjdsystem RH 2000).
4. En skogsridå för insynsskydd ska bibehållas runt hela verksamhetsområdet där så är möjligt.
5. Starkt bullrande verksamhet som borring, sprängning och skutknackning får endast bedrivas helgfria vardagar kl. 7.00 -18.00. Förkrossning får endast bedrivas helgfria vardagar kl. 7.00-22.00. Efterkrossning och sortering får endast bedrivas helgfria vardagar kl. 6.00-22. Utlastning, transport, underhåll, reparation, och annan mindre bullrande verksamhet får bedrivas även på andra tider.
6. Buller från verksamheten inklusive transporter inom verksamhetsområdet ska begränsas. Om buller från verksamheten, utomhus vid bostäder, ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå än nedanstående värden ska Swerock AB underrätta tillsynsmyndigheten samt inom fyra veckor redovisa vilka skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått som Swerock AB kommer att vidta för att överskridandet inte ska upprepas. Tillsynsmyndigheten ska i beslut ange de åtgärder verksamhetsutövaren ska vidta.

Måndag-fredag kl. 7.00-18.00	50 dB(A) Ekvivalent
Lördag, söndag och helgdag kl. 7.00-18.00	45 dB(A) Ekvivalent
Kvällstid kl. 18.00-22.00	45 dB(A) Ekvivalent
Natttid kl. 22.00-7.00	40 dB(A) Ekvivalent

Natttid ska dessutom gälla att momentanvärden får uppgå till högst 55 dB(A). De angivna ekvivalentnivåerna ska kontrolleras så snart det skett en förändring i verksamheten som kan medföra att värdena riskerar att överskridas eller om tillsynsmyndigheten så kräver. Kontroll ska ske antingen genom immissionsmätningar eller genom närfältsmätningar och beräkningar vid berörda bostäder. Ekvivalentvärden ska beräknas för de tider då verksamheten pågår.

7. All sprängning ska föregås av en signal, tydligt hörbar på ett avstånd av 500 m från sprängningsplatsen. Vid sprängning skall området avspärras för allmänheten.
8. Luftstöt våg till följd av sprängning – mätt genom frifältsmätning – får vid bostadshus inte överstiga 100 Pa vid mer än 10 % av mättillfällena per år och då högst 150 Pa. Mätningarna ska utföras enligt gällande Svensk Standard SS 02 52 10.
9. Markvibrationer – definierade som högsta svängningshastighet i vertikalled – orsakade av sprängning, får inte överstiga 4 mm/s vid bostadshus vid mer än 10 % av mättillfällena per år och då högst 6 mm/s. Mätningarna ska utföras enligt gällande Svensk Standard SS 46048 66. Motsvarande

begränsningsvärde för de omkringliggande byggnaderna och anläggningarna måste alltid innehållas.

10. Salvornas utformning anpassas beroende på avstånd till närliggande högspänningsledningar med hänsyn till kast. Inom 100 meter från kraftledningsgatorna ska särskild hänsyn tas. Svenska Kraftnät kontaktas före respektive efter varje salva.
11. Damning från krossanläggning skall begränsas. Bevattning i produktion, upplag samt av transportvägar utförs vid behov. Borrutrustning ska vara försedd med dammsugare för uppsamling av damm. Utsläpp till luft ska kontrolleras enligt ett fastlagt kontrollprogram.
12. Kemiska produkter (inklusive petroleumprodukter) och avfall ska förvaras i ADR-klassad förvaringstank, alternativt i tankar på ogenomsläpplig invallad yta eller i tråg som rymmer hela volymen. Anläggningen skall då vara utförd så att den inte sätts ur funktion genom vattenfyllning vid nederbörd. Invallning eller tråg skall vara utförda i material som är beständiga mot de förvarade produkterna. Drivmedelscisternerna skall ha ett fungerande överfyllningsskydd. Oljefat och smörjmedel samt eventuella kemikalier och avfall skall förvaras i låst utrymme. Påkörningsskydd skall vid behov anordnas vid lagringsplatsen.
13. Tankning av fordon och maskiner samt hantering av oljor, kemiska produkter och farligt avfall skall ske på hårdgjord yta där eventuellt spill kan tas om hand. Bandgående maskiner får dock tankas och parkeras på andra ställen i tälkten. Absorptionsmedel skall finnas tillgängligt i tälkten.
14. Till dess efterbehandling är slutförd ska varningsskyltar och andra lämpliga anordningar finnas uppsatta i terrängen runt tälktområdet där fallhöjden överstiger tre meter. Tillsynsmyndigheten får meddela närmare villkor om utformningen av skyltar, anordningar och åtgärder för att hindra människor och djur från att falla ned vid brytområdet.
15. Infarten är försedd med en grind. Då schaktmassor emottages ska tälkten vara bemannad för att kontrollera inkommande material. Inkommande schaktmassor ska kontrolleras. Om förorening kan misstänkas (antingen på grund av okulärbesiktning eller med tanke på massornas ursprung) skall massorna avvisas. Ett kontrollprogram ska upprättas för verksamheten (ett förslag på kontrollprogram finns i Sektion 3.8).
16. Efterbehandlingen av tälkten ska ske i överensstämmande med beskrivningen i Sektion 3.7 och i samråd med tillsynsmyndigheten. Sedan tälktverksamheten avslutats och området efterbehandlats skall anmälan omedelbart göras till länsstyrelsen som då gör en slutbesiktning.
17. Halterna i de jordmassor som tas emot får inte överstiga nivåer för mindre än ringa risk enligt Naturvårdsverkets Handbok 2010:1 eller senare uppdateringar av denna. Ämnen som inte regleras i ovan nämnda rapport får inte förekomma i form av förorening.

Prövningsvillkor

I enlighet med 19 kap. 5 § och 22 kap. 27 § miljöbalken, vill företaget under en provotid uppskjuta avgörandet av vilka villkor som gäller för punkterna nedan. Bolaget skall under provotiden utreda följande:

1. Utsläpp till vatten samt föreslå åtgärder för att begränsa miljöpåverkan. Pumpgrop och sedimentationsdamm ska installeras därefter ska utvärdering ske.

Resultatet av utredningen och förslag till slutliga utsläppsvillkor för dagvatten ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast tre år efter att tillståndet tagits i anspråk. Oljeindex, suspenderat material, totalkväve, nitrit och pH ska minst mätas.

2. Det ska säkerställas att exploateringen kan genomföras på så sätt att salamandergroddjurspopulationerna i området inte tar betydande skada.
3. En arkeologisk förundersökning skall genomföras innan tillståndet tas i bruk. Resultat av ovanstående utredning ska inlämnas till Länsstyrelsen. En arkeologisk förundersökning är beställd via Samhällsbyggnadsenheten, Kulturmiljöfunktionen Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Bolagets beskrivning av verksamheten

Av ansökningshandlingarna och vad Bolaget i övrigt har angett framgår bland annat följande.

Bakgrund till ansökan

Ansökan föranleds bl.a. av att Bolaget, i samband med prövningen av tillstånd för täkt av naturgrus i Lånsta, har åtagit sig att upphöra eller minimera brytning av naturgrus inom en 10-årsperiod. Detta under förutsättning att Bolaget lyckas finna och få tillstånd till en bergtäkt som har ett berg med sådan kvalitet att det lämpar sig som fullgott ersättningsmaterial för naturgrus i betong inom 3 mils avstånd från Västerås. Bland annat har det varit svårt att hitta ett lämpligt berg ur strålningshänseende. Berget i planerad täkt klarar kvalitetskraven för såväl bärlager som de flesta slitlager till allmänna vägar. Syftet med den planerade täkten är att leverera material till Västerås med omnejd. Det kan även på sikt finnas förutsättningar för att helt eller delvis använda materialet som ersättningsmaterial för naturgrus i betong vid t.ex. husbyggnation.

Behovsbedömning

Betongtillverkarna i Västeråsområdet står inför problemet att ersätta naturgrus i betong med en helkrossbaserad betongballast. Erfarenheter visar att en övergång till en helkrossbaserad ballast har varit lättast att genomföra inom sektorn ”när man gjuter betongprodukter på fabrik” och svårast inom sektorn fabriksbetong. En förutsättning att kunna övergå till en helkrossbaserad betongballast är att utgångsråvaran (berget) uppfyller kvalitetskraven beträffande glimmerhalt, radioaktiv strålning, alkali-kiselreaktivitet, kubiseringsförmåga m.m. I Västeråsområdet är huvudproblemet att berggrunden innehåller för mycket radioaktivt material för att den skall vara lämplig för tillverkning av betong för bostadsbyggande, alternativt för mycket glimmer. Man använder därför även krossat naturgrus till de grövre betongballastfraktionerna, till skillnad från många andra ställen i landet. Bolaget har en bergtäkt i Västeråsområdet, Vändle. I Vändle finns problemet med för höga strålningsvärden, vilket gör ballastmaterialet oanvändbart till/i betong för bostadsbyggande.

I Västeråsregionen finns f.n. ett årligt behov av totalt ca 250 000 ton betongballast och Bolaget anser det inte orimligt att behovet under kommande år kan öka till upp emot 400 000 ton/år i takt med ökade byggnationer.

I regionen som helhet finns större tillståndsgivna mängder kvar som eventuellt kan komma Västerås tillgodo. Men med målet att naturgrus skall ersättas av bergkross innebär det att fler bergtäkter måste öppnas för att täcka det framtida behovet. I Erikslund skulle bergtäkten ligga nära tätorten Västerås och i direkt anslutning till stora trafikleder och transportsträckorna skulle bli korta.

Lokalisering, planbestämmelser och omgivningar

Planerad täkt är belägen strax väster om Västerås tätort. Nästan hela området för den planerade täkten är enligt översiktsplanen, ÖP-2026, för Västerås kommun bedömt som lämpligt för bergtäkt. Tanken är också att det ska bli en framtida badsjö. Området berörs inte av några riksintressen.

Närmast belägna bostadshus ligger på samma fastighet som planerad täkt ca 550 m sydväst om verksamhetsområdet. På den västra sidan om täkten ligger ett bostadshus på ca 670 m avstånd från verksamhetsområdet.

Det finns inga registrerade kulturvärden inom området. I närheten finns dock några registrerade fornminnen.

Området består av produktiv skogsmark. Inom och strax utanför verksamhetsområdet finns fynd av vissa groddjur. Inom verksamhetsområdet finns fynd av en kransalg som skulle kunna vara dvärgslinke. Öster om det planerade området finns en nyckelbiotop.

Området berörs inte av något riksintresse.

Fastigheten Froby 2:6 belastas med ledningsrätt till förmån för Svenska kraftnäts 220 kV-ledning RL6 S₁. Ledningen går parallellt 20 m norr om planerad brytgräns. Parallellt med brytgränsen, och i liv med verksamhetsgränsen i söder, har Svenska kraftnät en 130 kV luftledning.

Geologi

Jordlagret i området består av berg i dagen, sandig morän och glacial lera. Det finns även något litet inslag av kärrtorv och mossetorv.

Berget utgörs av en sur intrusiv bergart, som huvudsakligen är gnejsig. Berget har kulkvarnsvärde 13,7, vilket innebär att det klarar kraven för såväl bärlager som de flesta slitlager till allmänna vägar. Resultat från mätningar av joniserade strålning och provtagning har visat att det på sikt kan finnas förutsättningar att delvis eller helt använda material från täkten som ersättningsmaterial för naturgrus vid husbyggnation. Det finns även möjlighet att bryta selektivt.

Bergkvalitetsklassen är 2, vilket är den näst bästa av fyra när det gäller användning för vägar och järnvägar.

Provning av bergmaterialet visar att Potentiellt långsamt alkalisilikareaktivt material (ASR) endast förekommer i ringa mängd, < 2 vol. %.

Glimmerandelen i undersökt material är måttlig till låg. I fraktion 0,063-2 mm är andelen fri glimmer $\approx$ 4 vol. %. Varken ler- eller sulfidmineral som kan vara skadliga för betong har noterats okulärt.

Strålning

Utförda mätningar med gammaspktrometri visar att den totala gammastrålningen från berget understiger gränsen 0,3 μ Sv/h som gäller i utrymmen där människor vistas mer än tillfälligt i enlighet med BBR 19. Gammaindex ligger under övre rekommenderade nivå på <2 . Det innebär att materialet har ett lågt innehåll av radium och kan användas för byggnadsändamål utan begränsningar med avseende på det radioaktiva innehållet.

Verksamhet

Brytning kommer att påbörjas i täktområdets sydöstra del för att sedan fortsätta i nordlig riktning. I början är samtliga maskiner placerade i marknivå. Så snart det är möjligt kommer all bullrande maskinutrustning, utom borrhjulen, att flyttas ned till täktbotten på +20 m.ö.h. Skutknackning sker genom att en grävmaskin förses med en hydraulhammare som sönderdelar skuten (större stenar). Genom en god sprängplanering ska skutknackning behövas endast i undantagsfall. Losssprängt berg körs från brytgränsen till krossarna och läggs därefter i upplag. Materialet lastas på lastbilar som fraktar det ut från täkten.

Planerad verksamhet omfattar även uppläggning av schaktmassor i efterbehandlingssyfte. Då schaktmassor emottages ska täkten vara bemannad för att kontrollera inkommande material. Massorna ska vara rena, inerta och bestå av jord, sten och/eller lera. Massorna ska betraktas som rena om nedanstående nivåer underskrids.

Tabell 4 Nivåer för mindre än ringa risk

Ämne	Halter i mg/kg TS	Utlakning C ₀ LS 0,1 l/kg (mg/l)	Utlakning I/s = 10 l/kg (mg/ kg)
Arsenik	10	0,01	0,09
Bly	20	0,05	0,2
Kadmium	0,2	0,01	0,02
Koppar	40	0,2	0,8
Krom tot	40	0,2	1
Kvicksilver	0,1	0,001	0,01
Nickel	35	0,1	0,4
Zink	120	1	4
Klorid	-	80	130
Sulfat	-	70	200
PAH-L	0,6	-	-
PAH-M	2	-	-
PAH-H	0,5	-	-

Figur 1. Utdrag ur Naturvårdsverkets handbok 2010:1 Återvinning av avfall för anläggningsändamål.

Inkommande schaktmassor skall registreras minst med avseende på följande parametrar: mängd, avfallsslag (kod), härkomst och leverantör. Förslag på avlämningsblankett för schaktmassor finns liksom förslag till instruktion för avlämnande av mineraliska massor. Om misstanke om förorening finns, antingen på grund av okulärbesiktning eller med tanke på massornas ursprung, skall massorna avvisas. Mottagning av schaktmassor kommer pågå samma tider som täktverksamheten, och täktens maskinpark kommer att användas. Infarten kommer att vara försedd med en grind. Jordmassorna kommer att läggas som en vall i verksamhetsområdets östra del.

Arbetstider

Starkt bullrande verksamhet som borring, sprängning och skutknackning får endast bedrivas helgfria vardagar kl. 7.00-18.00.

Förkrossning får endast bedrivas helgfria vardagar kl. 7:00 - 22:00. Efterkrossning och sortering får endast bedrivas helgfria vardagar kl. 6:00 - 22:00. Utlastning, transport, underhåll, reparation och annan mindre bullrande verksamhet får bedrivas även på andra tider.

Verksamhetens omfattning per år är vid fullt kapacitetsutnyttjande ungefärligen:

- Borring cirka 5 - 6 månader
- Sprängning cirka 10 tillfällen (i uppstartsskedet något fler)
- Krossning samtliga vardagar
- Transporter samtliga vardagar

Sprängning

Sprängningar av maximalt 700 000 ton berg innebär ca 12 sprängningar per år. Cirka 12,5-16 ton sprängmedel kommer att användas per sprängning. Verksamheten kommer att omfattas av Seveso III direktivet och en anmälan om Sevesoverksamhet kommer att göras till Länsstyrelsen i Västmanlands län om den planerade verksamheten meddelas tillstånd.

Närboende kommer att informeras om tidpunkt för sprängning i god tid dvs. minst ett dygn i förväg. Information kommer att ges brevlades.

Vattenhantering

Vatten som ansamlas i brytområdet består huvudsakligen av nederbörd. En mindre mängd grundvatten kommer genom spricksystemen tillföras bottensyltan i täktbotten. Vattnet kommer att pumpas ut från täkten från en pumpgrop, vilken flyttas med verksamheten. Efter att ha passerat oljeavskiljaren, avleds vattnet till en inhägnad sedimentationsdamm vilken dimensioneras med hänsyn till maxdygnsflödet. Därefter leds vattnet till ett skyddsområde för groddjur, som även kommer att fungera som ett utjämningsmagasin med fördröjning. Därefter rinner vattnet via ett befintligt skogsdike till ett kulverterat dike längs med en skogskant fram till E18.

Kemikalie- och avfallshantering

Inom verksamheten kommer kemiska produkter såsom t ex. drivmedel och smörjoljor hanteras. Avfall som kan komma att uppstå i verksamheten är t.ex. spillolja, oljefilter, slam från oljeavskiljare, bly- och nickelkadmiumbatterier, lysrör och använda absorbenter.

Inget utvinningsavfall kommer att uppstå då material som inte lämnar täktområdet kommer att användas i efterbehandlingen.

Elförsörjning

Krossar och sorteringsverk kommer att drivas på el i så stor utsträckning som möjligt när utrymme finns för maskinerna på täktbotten. Detta kan troligtvis ske inom ca 5 år från det att täkten kommit igång. Elnätets kapacitet är tillräcklig för verksamheten. Övriga täktmaskiner går inte att ansluta till elnätet beroende på deras mobilitet.

Efterbehandling

Norra delen av täkten kommer efter avslutad brytning att bli en sjö i enlighet med kommunens planer för området. Den kommer till största delen att fyllas på med nederbördsvatten. Bedömningen är att vattennivån inom bergtäkten efter genomförd brytning kommer att ligga vid ca +31 m.ö.h. Det är samma nivå som dagens utflöde, dvs. innan brytningen ännu påbörjats. Då utloppet i norr behålls kommer vattendjupet i täkten att bli ca 11 m. Det kommer att ta ca 18 år att fylla upp täkten.

Det ska finnas svagt sluttande stränder på några sidor runt sjön för att djur och människor ska kunna ta sig upp samt för att ge ett tillskott till den biologiska mångfalden i området. Vid eventuella stup ska någon typ av förvarning finnas, t.ex. en avstädad/sopad bergyta framför en bullervall.

Södra delen av täkten planeras att bli ett område för olika typer av verksamheter. Det närliggande Ikeaområdet ligger ca 33 m.ö.h. För att marken ska lämpa sig som område för andra verksamheter efter brytning så planeras cirka 30 % av området att fyllas upp med rena och inerta schaktmassor till denna höjd. Då brytningen börjar i södra delen påbörjas markberedningen så snart som möjligt.

Hur stort verksamhetsområdet blir beror helt på tillgången på schaktmassor. Cirka 30 % av områdets yta bedöms enligt ovan kunna fyllas upp om tillgången på massor är tillräcklig. Varje år antas 50 000 m³ schaktmassor kunna tas in, vilket innebär att det kommer att ta 22 år för att fylla upp området.

Om externa massor inte skulle användas i efterbehandlingen för att anlägga svagt sluttande stränder i den södra delen av täkten, skulle det uppstå ett överskott på avbaningsmassor som behöver köras bort från täkten. Inom brytområdet finns 420 000 m³ avbaningsmassor och för att anlägga svagt sluttande stränder i den södra delen av täkten beräknas 21 000 m³ massor behövas. Beräkningen innefattar anläggande av skyddshyllor. Detta innebär också att 519 400 ton berg inte kan brytas. Denna efterbehandling är inte i linje med bolagets ansökan eller markägarens planer för markanvändningen av området efter avslutad täkt.

Kontrollprogram

Verksamhetsutövarens verksamhetskontroll omfattar buller, markvibrationer och luftstötuvågor, utsläpp till luft och vatten samt vattennivå. Avvikelse från det normala skall antecknas. Om störningen riskerar att påverka miljön eller de kringboendes hälsa skall detta omedelbart anmälas till tillsynsmyndigheten.

Vibrationer och luftstötuvågor mäts vid alla sprängtillfällen under åtminstone det första produktionsåret. Ett nytt ställningstagande om mätningens frekvens görs i samråd med tillsynsmyndigheten. Mätningarna utförs vid bostadshusen på fastigheterna Froby 2:6 och Vångsta 1:30, samt i närmaste högspanningsstolpars bergfundament. Mätningar utförs även om det skett en förändring i verksamheten som kan medföra att begränsningsvärdena riskerar att överskridas, eller om tillsynsmyndigheten så kräver. Syneförtäring kommer även att utföras.

Mätning av stofthalten (mg/m^3 luft) kommer att ske i enlighet med arbetsmiljölagstiftningen.

Sedimentationsdammen kommer att kontrolleras regelbundet m.a.p. erosion och bottenlammet bör rensas bort minst vart 5:e år. Slammet måste troligtvis avvattnas.

Vatten som avleds från täkten kommer att provtas vid utloppet från sedimentationsdamm samt anlagda dammar 2 ggr/år med avseende på pH, suspenderat material, totalkväve, nitrit, alkalinitet och oljeindex.

Samtliga inventerade fastigheter har enskilda vattentäkter. Före påbörjad brytning bör vattenprov från dessa tas.

Ekonomisk garanti och säkerhet för återställningsåtgärder i verksamheten

Bolaget yrkar på att Miljösamverkan Sveriges formel för beräkning av säkerhet ska användas. Konsumentprisindex (KPI) baserat på de senaste 10 åren motsvarar ca 1,28 %. Brytområdets area på 210 000 m^2 och tiden 22 år samt kostnaden 10 kr/m^2 för bergtäkter har använts vid beräkningen. Kostnaden 10 kr/m^2 har bedömts rimlig när täkten ska återställas som sjö. Bolagets beräkning ger beloppet 2 778 000 kr, vilket bedöms vara betryggande för sitt ändamål.

Miljökonsekvensbeskrivning

Nollalternativ

Nollalternativet vore att hämta material från andra täkter som ligger på ett större avstånd, vilket medför större miljöbelastning från transporterna. Området skulle, ifall det inte utnyttjas för täktverksamhet, sannolikt fortsätta att användas i skogsbruket.

Alternativa lokaliseringar

I en första lokaliseringstudie valdes 10 lokaliseringalternativ ut, varav Bolaget valde att gå vidare och studera två områden. Metatonaliten/metagranodioriten i det ena området visade sig ha ett högt glimmerinnehåll vilket är en stor nackdel vid tillverkning av ballastmaterial till både asfalt och betong. Berggrunden, metabasiten och granodioriten inom det andra området hade sammantaget bl.a. egenskaper

såsom grovkornighet, hög densitet och hög glimmerhalt som gör den olämplig som ersättningsmaterial för naturgrus i betong, och även som ballast i asfalt.

Ytterligare en lokaliseringsutredning med 4 utredningsalternativ gjordes. Mest lämpade visade sig *Slagårda* och *Tysta Skogen* vara. Den petrografiska analysen för *Slagårda* visade att detta material inte är lämpat för betongtillverkning pga. den relativt höga glimmerhalten. Dessutom visar den på en seriticerings. För *Tysta* uppstod problem med tecknande av avtal om provtagning samt upplåtelse av marken för bergtäkt. Inget av områdena visade sig därmed vara lämpade för bergtäktsverksamhet.

Huvudalternativet

Platsen för den planerade täkten i Froby är den mest lämpade av de utredda alternativen. Bergmaterialet klarar kraven för såväl bärlager som de flesta slitlager till allmänna vägar. De prover som tagits visar att det på sikt kan finnas förutsättningar för att helt eller delvis även använda materialet från den planerade täkten som ersättningsmaterial för naturgrus vid husbyggnation. Det geografiska läget är bästa tänkbara; avståndet till närboende är stort och området innehåller inga särskilda natur- eller kulturvärden. En bergtäkt här är förenlig med kommunens planer och området ligger även nära en större allmän väg.

Utsläpp till luft

Damning uppstår vid krossningen och sortering m.m. Vid krossning respektive torr väderlek utförs bevattning. Bevattning utförs också på transportytor inom täkten, stenmjölsupplag och tillfartsväg. Dammsugare ska användas till borrhåskanerna och uppsamling av borrhåskan ska ske.

Buller

Brytning kommer att påbörjas i täktområdets sydöstra del och fortsätta i nordlig riktning. Den mest ljudalstrande ljudkällan är borrhåskan. Bolagets bullerutredning visar att i början, då all verksamhet sker i markplanet och krossarna därför inte skyddas av tätkanter, kan Naturvårdsverkets riktvärden för buller nattetid komma att överskridas om båda krossarna är igång före kl. 7.00. Så snart det är möjligt kommer all bullrande maskinutrustning utom borrhåskan att flyttas ned till täktbotten. Riktvärdena för buller kommer att klaras dags-, kvälls- och nattetid under resten av verksamhetstiden. Krossar och skutknackare bör placeras vid den västra tätkanten då brytning sker i den norra delen för att dra nytta av väggens avskärmningseffekt mot väster.

Sprängning, luftstöt våg, vibrationer och stenkast

Brytningsplanen är utformad så att miljöstörningarna ska kunna hållas på en låg nivå. Pallhöjden kommer att vara ca 15-20 m och borrhålsdiametern 76 mm. När sprängning sker nära kraftledningsstolparna kommer lägre samverkande laddning att krävas. Sprängning kommer att ske i dagsljus och då siktförhållandena medger en betryggande kontroll.

Vibrationer och luftstötståg

Om sprängningsarbetena planeras och genomförs i enlighet med Bolagets riskanalys bedöms vibrationsnivån 4 mm/s och luftstötstågnivån motsvarande ca 100 Pa som frifältsvärde kunna innehållas för samtliga kringliggande bostadsfastigheter.

Om vibrationer från verksamheten ger upphov till högre toppvärden än 4 mm/s, mätt i sockel på bottenvåning i närmaste bostäder, ska Swerock AB inom fyra veckor redovisa vilka skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått som kommer att vidtas för att överskridandet inte ska upprepas. Detsamma gäller om det uppmätta värdet för luftstötstågen från sprängning skulle överstiga 120 Pa frifältsvärde.

Förutsatt att reducerad samverkande laddning vid sprängningar närmare än 75 meter mellan sprängplats och kontaktledningsstolpe sker, kommer Svenska kraftnäts restriktioner vid sprängning kunna innehållas. Bolaget föreslår att nivåerna kontrolleras i enlighet med föreslaget kontrollprogram för verksamheten. Syneförättning av byggnader m.m. med avseende på vibrationer och luftstötståg kommer även att utföras.

Stenkast

Vid avstånd <100 meter från högspänningsledning bör håldiameter och hålsättning minskas för att få en säkrare sprängning. Då avståndet är <100 meter mellan salva och ledning bör salvorna riktas tvärs respektive ledning. Vidare bör skjutriktningen om möjligt läggas längs ledningarna inom övriga delar av brytområdet. Svenska Kraftnät bör kontaktas före respektive efter varje salva och ”automatisk återstart” kopplas ifrån/ till då sprängning skall ske. För att minska risken för kast kommer bl.a. bergytan att rensas väl, laddningar reduceras vid avvikande borrhål samt tändplanen anpassas gentemot geologin och önskad utslagsriktning. Större skut får sprängas om de täcks väl. Kan skuten hanteras av en lastmaskin ska de flyttas till en plats som är säker ur kastsynpunkt innan de sprängs.

Kemikaliehantering och avfall

Petroleumprodukter och ej detonerade sprängämnen kan läcka ut i markvattnet. För att undvika utsläpp av föroreningar kommer bl.a. följande skyddsåtgärder att vidtas.

Oljehantering och tankning av fordon och maskiner kommer att utföras på en hårdgjord yta. Service och tvättning av maskiner och fordon utförs inte inom området. Spill skall omhändertas och absorbenter ska finnas på platsen.

Kemiska produkter och avfall, som inte förvaras i ADR-klassad förvaringstank, kommer att lagras på ogenomsläpplig invallad yta. Invallningen ska vara försedd med tak eller regnskydd. Uppsamlingsvolymen skall minst motsvara hela volymen. Påfyllnadsanordningen till cisternerna ska rymmas innanför invallningen. Förvaringen ska utformas så att de förvarade kemiska produkterna och avfallet ej kan nå grund- eller ytvatten vid ett eventuellt läckage. Förvaringstankar för kemiska produkter skall vara utrustade med överfyllnadsskydd eller nivåvakt, alternativt ska tankningsutrustningen vara försedd med nivåvakt. Dessa ska kontinuerligt övervakas genom manuell övervakning eller akustiskt larm.

Oljefat och smörjmedel ska förvaras inlåsta. Påkörningsskydd ska vid behov anordnas på lagringsplatsen.

Farligt avfall, exempelvis spilloljor, ska omhändertas och godkända åkerier anlitas.

För samtliga kemiska produkter, inklusive oljor, drivmedel och smörjmedel, ska aktuell varuinformation samlas i en intern kontrollpärm, med anteckningar om handhavande och omhändertagande av rester och förorenat material. Ansvarig person ska finnas uppskriven i pärmerna.

Transporter

Området ligger mycket bra till nära väg E18. Anslutningsvägen från täkten planeras gå över fastigheten Bälby 4:1 som tillhör Västerås kommun, genom Skanskas upplagsområde, ner till Västerledsmotet. I utkast till översiktsplan för Erikslund, Öp 63, finns läget för en ny trafikled, Västerleden, mellan E18 och Surahammarsvägen. Om Västerleden byggs, kommer uttransporter att ske österut direkt ut på leden.

Enligt Trafikverket gick det år 2011 26 170 fordon per årsmedeldygn på väg E18/56 varav 3 560 tunga fordon. Transporterna bedöms komma att utgöras av i storleksordningen 40 % tunga lastbilar med släp som tar cirka 36 ton och 60 % av medeltunga lastbilar utan släp som tar cirka 16 ton. Ett maximalt uttag på 700 000 ton material per år motsvarar då i genomsnitt cirka 155 fordon från täkten per arbetsdag, plus returtransporter. Detta motsvarar cirka 93 fordon per årsmedeldygn i jämförelse med Trafikverkets trafikräkningar. Ett normalt uttag på 500 000 ton material per år motsvarar cirka 110 fordon från täkten per arbetsdag, plus returtransporter, vilket motsvarar cirka 67 fordon per årsmedeldygn.

I genomsnitt kommer 75 000 ton schaktmassor kunna tas in i täkten per år. Av dessa bedöms cirka 25 000 ton kunna intransporteras med samma lastbilar som transporterar ut ballast. Resterande 50 000 ton motsvarar i genomsnitt cirka 11 fordon till täkten per arbetsdag, plus returtransporter. Detta motsvarar cirka 7 fordon per årsmedeldygn. Täcktrafiken inklusive jordtransporter kommer därmed att utgöra en försumbar ökning av trafiken på vägen, endast 0,6 % vid normaluttag, och medför därför inte någon hörbar ökning av den ekvivalenta ljudnivån.

Yt- och grundvattenförhållanden

Bolagets hydrogeologiska utredning visar att det finns vissa sprickor i berget inom området för täkten. Beräkningar av en sänkning av grundvattentrycket i berg visar att påverkansområdet i berg sträcker sig upp till 500 m från täkten. Det finns inga brunnar inom detta påverkansområde. Trycksänkning i berg påverkar inte ytvatten eller växttillgängligt vatten och således inte heller några naturvärden.

Beräkningar av en sänkning av grundvattentrycket i de undre grundvattenmagasinen i jordlagren visar på en mycket liten förändring som inte kan medföra någon skadlig marksättning. Inom det beräknade påverkansområdet för undre magasin i jord finns inga brunnar. Trycksänkning i undre magasin i jord påverkar inte ytvatten eller växttillgängligt vatten och således inte heller några naturvärden.

Beräkningarna av en sänkning av grundvattenytans läge i de övre jordlagren visar att förutsett påverkansområde är litet. Det finns en risk för sänkning av jordgrundvattenytans läge inom berg- och moränområden inom förutsett påverkansområde. Inom dessa berg- och moränområden finns inga särskilt utpekade naturintressen. Inte heller några brunnar. Jordartskarteringen som utförts vid nyckelbiotopen som ligger öster om det planerade verksamhetsområdet visar att sumpskogen underlagras av lera. Därmed bedöms nyckelbiotopen inte kunna påverkas av en ev. förändring av grundvattentrycket i underliggande jordlager eller i berg.

I den hydrogeologiska utredningen har det även gjorts en bedömning om påverkan på ytvattennivån i småvatten vid brytning av berg i enlighet med ansökan. Det bedöms att sådan påverkan inte kommer att uppkomma. Småvatten inom bryt- och verksamhetsområdet kommer dock att påverkas av den planerade verksamheten i samband med t.ex. avbaning. De lekvatten där åkergröda och större vattensalamander har påträffats och som tillskapats av den verksamhet som bedrivs inom Skanskas upplagsområde, dvs. i samband med anläggande av körvägar och utfyllnader, torkar ut periodvis redan idag utan att täktverksamhet bedrivs inom Bolagets planerade område för bergtäkt. Dessa lekvatten är beroende av nederbördsvatten och inte av grundvatten och de bedöms inte påverkas av den planerade verksamheten. Någon risk för påverkan på småvatten bedöms inte föreligga.

Utflödet från bergtåkten vid fullt utbruten täkt har beräknats till 7,1 l/s som ett långtidsmedelvärde. Mängden grundvatten som kommer att ledas bort beräknas till 2,5 l/s som långtidsmedelvärde. Samtliga värden avser situation vid fullt utbruten täkt. Vattnet kommer att pumpas till ett skyddsområde för groddjur, som även kommer att fungera som ett utjämningsmagasin med fördröjning. Fördröjning kommer även att finnas nere i bergtåkten. Vid extrem nederbörd kan t.ex. utpumpningen styras från pumpgropen nere i tåkten så att flödet genom dammarna inte blir så stort så att recipienten nedströms tåkten riskerar att skadas. Eftersom en fördröjningsmekanism idag saknas för avrinningen nedströms kommer den framtida avrinningen att bli mer jämn om tillstånd för den planerade verksamheten medges, jämfört med i nuläget. Effekterna av både extrema skyfall och lågvattenflöden i recipient mildras. Detta medför att den förändrade avrinningssituationen inte kommer att medföra någon skada på enskilda eller allmänna intressen, recipient och dikesföretag, utan effekterna av ett utjämnat flöde nedströms tåkten kan istället betraktas som positiva.

För det fall både Bolaget och Skanska AB beviljas tillstånd till täktverksamhet kommer en öppning mellan tåktarna att skapas under produktionstiden. Båda tåktarnas brytnivåer är planerade till +20 m.ö.h. Genom att undvika att placera pumpgropen i omedelbar anslutning till fastighetsgränsen i östra delen av Bolagets planerade täkt, kan grundvattenströmning mellan de två tåktarna i princip helt elimineras. I skiljelinjen mellan tåktarna kommer täktbotten att höjas ca 1 m vilket omöjliggör någon större ytvattentransport mellan tåktarna. Viss tillrinning som skulle ske till Bolagets täkt kommer istället ske till Skanskas täkt om båda tåktarna kommer till stånd.

Bolagets bedömning utifrån ovanstående är att det är uppenbart att det inte finns någon risk för skada på enskilda eller allmänna intressen till följd av den planerade verksamheten som därför inte ska omfattas av tillståndsplikt enligt 11 kap. miljöbalken.

Anläggandet av sedimentationsdamm bedöms inte vara tillståndspliktig vattenverksamhet utan en skyddsåtgärd för miljöfarlig verksamhet. Anläggandet av dammar som skyddsåtgärd för groddjur bedöms inte heller vara tillståndspliktig vattenverksamhet. Dammarna kommer inte att anläggas i diket/vattendraget och kan därför inte omfattas av tillståndsplikt enligt 11 kap. miljöbalken. Utloppet från dammsystemet kommer att ske till befintligt dike där effekterna har bedömts bli positiva.

Diket som i dagsläget går genom det planerade brytområdet för täkt kommer att försvinna vid bedrivande av täktverksamhet. Diket har en bottenyta som uppgår till 340 m² vilket innebär att bortgrävningen av diket är anmälningspliktig vattenverksamhet enligt 19 § punkt 4 i förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet m.m. En anmälan om vattenverksamhet för bortgrävning av diket kommer att göras till länsstyrelsen innan bortgrävning påbörjas.

Strandskydd

Ett dike som omfattas av strandskydd är beläget inom planerat bryt- och verksamhetsområde. Det kommer att försvinna i samband med avbaningen av täktområdet om tillstånd till täktverksamhet m.m. beviljas.

Bolaget anser att ett särskilt skäl till att upphäva strandskyddet är tillgången till krossat berg till betong som kommer att kunna produceras i täkten. Det är mycket angeläget för regionens framtida försörjning av betongprodukter. Detta bidrar även till att uppfylla det nationellt antagna miljömålet ”Grundvatten av god kvalitet”. Det är ett mycket angeläget intresse att det aktuella strandskyddet kan upphävas så att ballast till betong kan produceras lokalt till en miljömässig och samhällsekonomisk nytta. Bolaget menar att man måste beakta verksamhetens obetydliga påverkan på strandskyddets syften, satt att de förbud mot åtgärder i strandskyddsområden som anges i 7 kap. 15 § miljöbalken inte tar sikte på denna typ av verksamhet.

Friluftsliv

Inga vandringsleder eller andra för friluftslivet värdefulla anläggningar finns inom täktområdet. Själva täkten planeras bli en badsjö när verksamheten upphör.

Natur

Bolaget har utfört en naturvärdesinventering och groddjursinventeringar. Planerat verksamhetsområde består av produktiv skogsmark med skogsbestånd som brukas med moderna metoder. Idag består skogen till stor del av likaåldriga granar.

Avbördningen av vatten från området sker norrut via ett vattendrag. Vattendragets östra arm består av ett dike med omkring 0,5 m bred vattenföring som nyligen rensats och rätats ut. Vattendragets södra arm utgörs av ett fuktstråk med sumpskog. Någon tydlig bäckfåra finns inte men sumpskogens mark är fuktig och örtrik med

genomsipprande vatten. Den norra armen består av ett fuktstråk med låg vattenföring som delvis har rensats och inte längre utgör någon naturlig bäckmiljö.

Norr om verksamhetsområdet finns det äldre barrträd och lövträd t.ex. äldre aspkloner som bildar dungar och lövpartier. Dessa kan på sikt bidra till ett högt naturvärde om skogen brukas med avsikt att bevara biologisk mångfald. Inga objekt med högre naturvärde (klass 1 eller 2) har identifierats inom området som ingick i naturvärdesinventeringen.

Öster om planerat område finns en nyckelbiotop som utgörs av en alsumpskog. Området har av Västerås kommun har planerats bli en ny bergtäkt/badsjö samt ett nytt verksamhets- och bostadsområde.

Inom verksamhetsområdet finns fynd av åkergroda och mindre vattensalamander. Strax utanför området finns fynd av större vattensalamander. Inom verksamhetsområdet finns även fynd av en kransalg som skulle kunna vara dvärgslinka. Den har enligt Artportalen klassats som Nära Hotad (NT).

Med anledning av att dessa naturvårdsintressanta arter har hittats inom eller i närheten av planerad bergtäkt har Bolaget utfört en fördjupad groddjursinventering samt eftersök av kransalgen.

Under inventeringen påträffades groddjur på arton platser varav sexton bedöms vara lekvatten. Fem av dessa vatten ligger innanför gränsen för den planerade täkten och ytterligare fem vatten ligger inom skyddszonen på 200 meter omkring den planerade täkten. Fem arter av groddjur påträffades.

Större vattensalamander påträffades inte inom det område som planeras för bergtäkt, däremot på ett ställe 100 meter därifrån, på två ställen inom 300 meter, samt ett ställe drygt 900 meter från området. Alla dessa fyndplatser var småvatten belägna öster om området. Inom den föreslagna ytan för bergtäkt är drygt tre fjärdedelar av ytan tänkbar som vinterhabitat då ytan domineras av blockig terräng som är bevuxen med barrskog. Viss tillgång på död ved finns i området. De småvatten som finns inom verksamhetsområdet, i vilka mindre vattensalamander har påvisats, ses inte som presumtiva lekvatten för denna art i och med sin ringa storlek. Denna art föredrar något större vatten.

I området påträffades fem lekvatten för åkergroda med totalt sex romklumpar. Småvatten, mindre diken och pölar i körspår av maskiner utgör lekvatten för åkergroda i området. Vinterhabitat för åkergroda är frostfria utrymmen på land och i vatten.

Ett större område strax öster om det planerade verksamhetsområdet utgörs av fuktlövskog dominerad av al och björk och beskrivs bäst som ett alkärr. Detta område är inunderat (svämrat) under delar av året. Det skulle möjligtvis kunna utgöra ett reproduktionshabitat för groddjur. Området med fuktlövskog och det stora diket som rinner mot nordväst utgör uppväxtmiljöer och vandringsstråk som möjliggör spridning för groddjur. Om Skanska AB beviljas tillstånd till täkt kommer dock alkärret att försvinna.

Vid inventeringen påträffades flera arter av undervattensväxter men ingen kransalg. Inte något av fynden är rödlistade.

Bolaget har bedömt att ett område som kallas Västra Erikslund utgör det geografiska området för de lokala populationerna som berörs av planerad verksamhet. Sammanfattningsvis bedöms den lokala populationen av större vattensalamander som livskraftig och kan bedömas som förhållandevis stor. Den geografiska utbredningen är koncentrerad till de större vattensamlingarna som kan förväntas hålla vatten året runt. Dessa är i första hand belägna i kraftledningsgatan öster om Bolagets planerade område för bergtäkt. De identifierade habitaterna för större vattensalamander (de större vattensamlingarna) bedöms vara belägna på för långt avstånd till och/eller på platser som inte berörs av den planerade verksamheten.

Inom Västra Erikslund har 19 exemplar av åkergroda påträffats. Den samlade bedömningen är att den lokala populationen av åkergroda är god och betydligt större än vad som kartlagts. Åkergrodan är en vanlig och lättspredd art i Sverige och kan därmed bedömas som vanlig på Västra Erikslund eftersom så många individer påträffats. Antalet habitat för åkergroda på Västra Erikslund bedöms inte hämma populationens storlek eftersom det finns gott om småvatten. Åkergrodan föredrar, till skillnad från större vattensalamander, småvatten som torkar ut tidvis och är därmed inte lika känslig för torra perioder t.ex. sommartid. Inom det planerade verksamhetsområdet är spridningsvägarna koncentrerade till det befintliga diket där enbart fynd av åkergroda har gjorts, inga större vattensalamandrar har påträffats. Dessa spridningsvägar kommer att påverkas av den planerade verksamheten. I anslutning till det planerade verksamhetsområdet finns också potentiella spridningsvägar men dessa bedöms dock inte påverkas av den planerade verksamheten. De ligger utanför det område som planeras exploateras. Borttagandet av ett lekvatten för åkergroda, med ett fåtal individer, och försämring av potentiella spridningsvägar, med liten potential att vara viktiga för arten, bedöms inte försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus på ett sätt som har en mätbar effekt på den lokala populationen. Detta mot bakgrund av att nya potentiella lekvatten sannolikt kommer att bildas i den dynamik av småvattenmiljöer som verksamheten kommer att medföra enligt nedanstående förslag på skyddsåtgärder.

Skyddsåtgärder

Det lekvatten med den potentiellt viktiga omkringliggande livsmiljön där åkergroda har påträffats inom planerat verksamhetsområdet kommer att försvinna om tillstånd medges. Därför åtar sig Bolaget att anlägga ett skyddsområde för groddjur norr om den norra kraftledningen, utanför verksamhetsområdet. Skyddsområdet ligger inom ett område som tidigt ingick i det planerade verksamhetsområdet, men som undantogs i ansökan då naturvärdesinventeringen utvisade att området innehöll vissa naturvärden. Skyddsområdet kommer att placeras öster om befintligt dike som avrinner mot nord, nordöst. Området för skyddsåtgärder kommer att utformas som ett seriekopplat dammsystem. Dammsystemet anläggs på lermark utan risk för dränering. För utformning av dammarna föreslås en tallriksmodell med svagt sluttande kanter runt om och med en djuphåla om ca 1,5 m i mitten. Diametern på dammarna föreslås till ca 20 m. Botten på dammarna bör utgöras av finkornigt material som gynnar etableringen av växtlighet. Avbaningsmassor från området kan

användas till detta. Vattenväxter kan planteras i dammarna upp till 1/3 av vattenytan för att snabbt få till stånd en jämn växtfördelning och gömslen för groddjur t.ex. pilblad, blomvass, och svaltning. Läget med kraftledningen direkt söder om skyddsområdet bedöms som fördelaktigt eftersom dammarna behöver solinstrålning och öppen yta från söder och området mot söder kommer inte att tillåtas växa igen. På norrsidan kan sly och annan lägre växtlighet med fördel lämnas. Vattenkvaliteten kontrolleras inom ramen för kontrollprogrammet för tåkten. Närheten mellan dammarna bedöms som fördelaktigt och mellan dammarna kan ledstrukturer med block, stenrösen, lövhögar och död ved anläggas som även kan fungera som gömställen. Övervintringsplatserna kan anläggas i anslutning till dammarna och utgöras av gropar 2x2 m ner till frostfritt djup som fylls med sten, lövved, lövkompost. Halva ytan täcks med jord.

Det finns risk för påverkan på groddjurens spridningsvägar vid anslutningen från utfartsvägen till det planerade täktområdet i den södra delen av tåkten. Detta bedöms vara en för groddjuren viktig korridor för rörelse mellan lekvatten och landhabitat. Som skyddsåtgärd kommer Bolaget att anlägga en groddjurspassage. Den slutliga utformningen av groddjurspassagen bedöms kunna beslutas ihop med tillsynsmyndigheten inom ramen för den ordinarie tillsynen om tillstånd medges.

Bolagets samlade bedömning avseende artskydd

Den ansökta verksamheten kan inte anses innebära en risk för arternas bevarandestatus. De fåtal förekomster som kan beröras utgör endast en obetydlig del av populationen i området. I synnerhet med de skyddsåtgärder som föreslås kan den ansökta verksamheten inte anses stå i konflikt med förbuden eller fridlysningsbestämmelserna i övrigt i artskyddsförordningen (jfr. Mark och miljööverdomstolens dom 2016-01-25 i mål M 11317-14). Föreliggande ansökan kräver således ingen dispensprövning enligt artskyddsförordningen. Utöver Bolagets förslag på skyddsåtgärder, har även kommunen i arbetet med översiktsplanen för Erikslund och Västerleden föreslagit åtgärder för att säkra beståndet av större vattensalamander och spridningsvägar i närområdet.

Dvärgslinke har inte bekräftats inom det planerade täktområdet och finns inte upptagen i artskyddsförordningen. Därmed saknar arten formellt skydd enligt artskyddsförordningen och någon dispens kan därmed inte krävas.

Kultur

Det finns inga registrerade kulturvärden inom området. I närheten finns dock några registrerade fornminnen. Bolaget har därför föreslagit ett prövningsvillkor om en arkeologisk förundersökning. En arkeologisk förundersökning kommer att utföras och är beställd via Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft och omgivningsbuller överskrids oftast bara längs tungt trafikerade vägar eller inne i större städer. Där människor normalt inte vistas anser Naturvårdsverket att miljö kvalitetsnormerna till skydd för människors hälsa inte ska tillämpas. Tåkten kommer därmed inte att bidra till att någon miljö kvalitetsnorm överskrids.

Miljömål

Nedan redovisas de miljömål som berörs av verksamheten.

Ett rikt växt- och djurliv

Naturvärdesinventeringar har kartlagt täktområdet och dess omgivningar. Med föreslagna skyddsåtgärder bedöms inte den planerade verksamheten påverka miljömålets uppfyllande.

Frisk luft

Arbetsmaskinerna samt transporter ger upphov till utsläpp av kväveoxider vilka bidrar till bildningen av marknära ozon. Den planerade verksamheten bedöms inte påverka miljömålets uppfyllande.

Ingen övergödning

Transporterna ger upphov till utsläpp av kväveoxider. Den planerade verksamheten bedöms inte påverka miljömålets uppfyllande.

Grundvatten av god kvalitet

Den planerade verksamheten bedöms inte påverka miljömålets uppfyllande.

Begränsad klimatpåverkan

Den planerade verksamheten bedöms inte påverka miljömålets uppfyllande.

Hänsynsregler

De allmänna hänsynsreglerna som anges i 2 kap 2-6 §§ miljöbalken kommer att beaktas i verksamheten på följande sätt:

Kunskapskravet

Bolaget har en lång och gedigen erfarenhet av täktverksamhet och dess miljökonsekvenser. Bolaget är kvalitets- och miljöcertifierade enligt ISO 9001 och 14001, vilket bl.a. innebär att företaget har en fastställd miljöpolicy, har miljöutbildad personal och tillämpar fasta rutiner i sitt miljöarbete. Det innebär även att det sker en kontinuerlig översyn av behovet av vidareutbildning. I vissa komplicerade miljöfrågor anlitas extern expertis.

Försiktighetsprincipen

Bästa teknik kommer att användas och ett stort antal skyddsåtgärder kommer att vidtas i samband med täktverksamheten.

Produktvalsprincipen

I Bolagets rutiner ingår att alltid riskbedöma nya kemiska produkter innan de introduceras i verksamheten och att välja den minst farliga produkten när det finns flera i övrigt likvärdiga alternativ.

Hushållning och kretslopp

En konkurrenskraftig bergtäkt ökar möjligheterna att minimera naturgrusuttaget i regionen. Ökad återvinning av massor och användning av bergkross bör successivt ersätta användandet av naturgrus. Allt avfall ska omhändertas och så långt det är

möjligt återanvändas. Allt detta innebär en god hushållning med naturresurser, råvaror och energi.

Lokaliseringsprincipen

Omfattande lokaliseringsutredningar har genomförts. Berget i den planerade täkten har en sådan kvalitet att det klarar kraven för såväl bärlager som de flesta slitlager till allmänna vägar. De prover som tagits visar att det på sikt kan finnas förutsättningar för att helt eller delvis använda materialet som ersättningsmaterial för naturgrus vid husbyggnation. Det geografiska läget är bästa tänkbara; avståndet till närboende är stort och området innehåller inga särskilda natur- eller kulturvärden. En bergtäkt här är förenlig med kommunens planer och området ligger även nära en större allmän väg. Slutsatsen är därför att platsen för den planerade täkten är den klart mest lämpade för ändamålet.

Bästa möjliga teknik (BAT) och rimlighetsavvägning

Företaget har i sina yrkanden och förslag till vidtagande av försiktighetsmått och andra åtgärder för att förebygga påverkan och skada på den yttre miljön, beaktat vad som är miljömässigt motiverat, tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt i syfte att nyttja för verksamheten bästa möjliga teknik.

Yttranden

Trafikverket har inget att erinra mot planerad verksamhet.

MSB har i huvudsak anfört följande.

Med stöd av punkt 4 i övergångsbestämmelserna i Sevesoförordningen ska sökanden lämna in ett handlingsprogram till länsstyrelsen senast ett år efter det att tillstånd har beviljats. En Sevesoverksamhet som är tillståndspliktig ska lämna de uppgifter som ska ingå i en anmälan i sitt handlingsprogram eller på annat sätt i tillståndsansökan (2 § MSBFS 2015:8). De uppgifter som ska ingå i en anmälan framgår av 4 § Sevesoförordningen. Gällande handlingsprogrammet ska det innehålla verksamhetens mål och allmänna handlingsprinciper.

Handlingsprogrammet ska genomföras genom ett säkerhetsledningssystem. Vid genomförandet av säkerhetsledningssystemet ska Bilaga 2 till Sevesoförordningen beaktas. Information om täkten ska finnas tillgänglig för allmänheten via kommunens hemsida. De upplysningar som ska lämnas till allmänheten för en verksamhet på den lägre kravnivån regleras i Sevesoförordningens bilaga 4, del 1.

Länsstyrelsen i Västmanlands län har i yttrande framfört bl.a. följande.

Länsstyrelsen tillstyrker frågan om tillåtlighet under förutsättning att nödvändiga försiktighetsmått har vidtagits innan täktverksamheten påbörjas. Detta för att säkerställa att groddjurens kontinuerliga ekologiska status inte äventyras. Länsstyrelsen framför i yttrandet förslag till ytterligare villkor i syfte att säkerställa skyddet för groddjur.

Området "Froby 2:6 österut till IKEA och övriga delar av handelsområdet" har inventerats i omgångar med avseende på naturvärden och groddjur. Länsstyrelsen bedömer utifrån dessa inventeringar att området är ett av länets största och artrikaste groddjursområden. I ett område som pekats ut i Naturvårdsplan för Västmanlands län 2015 — En kartläggning av oskyddade naturvärden i Västmanland (Rapport 2015:18, 2015-12-17) har samtliga för regionen förekommande groddjursarter påträffats. I planen pekas området ut som regionalt värdefullt område med mycket högt naturvårdsvärde med avseende på groddjur. På grund av sitt geografiska läge är området utsatt för ett högt exploateringsstryck. Förutom två bergtäktsansökningar pågår arbetet med att ta fram en fördjupad översiktsplan med höga exploateringsambitioner. Det utpekade groddjursområdet är drygt 260 hektar stort vilket gör att Länsstyrelsen bedömer att det tål en viss exploatering. Viktiga aspekter att ta hänsyn till är det kvarvarande groddjursområdets storlek, fragmentering, tillgång till lekvatten och levnadsmiljöer på land. De olika groddjursarterna har dessutom olika krav på vatten- och landmiljöer. Området karaktäriseras av en variationsrik skogsmiljö med ställvis öppen eller igenväxande tidigare jordbruksmark och ett påtagligt inslag av våtmarker av olika slag. Terrängen varierar mellan kuperad terräng med stenblock och mer plan mark. Området har ett högt inslag av ytligt markfukt, troligen på grund av den täta berggrunden. I områdets centrala delar finns ett antal våtmarker och sumpskogar som även utgör lekvatten för groddjuren.

Den berörda delen av fastigheten Froby 2:6 ligger i groddjursområdets västligaste del. Marken bär tydliga spår av skogsbruk genom hyggen och området har en mindre andel lämpliga strukturer än övriga delar av groddjursområdet. Värden genom lekvatten har konstaterats söder om det tänkta täktområdet samt i täktområdets nordvästra del vid vattendragets västra sträckning. Här finns även lämpliga strukturer på land. Området direkt öster om det sökta täktområdet har markant högre naturvärden bland annat genom en 2,2 hektar stor nyckelbiotop men även sett till strukturer på land. Om exploatering genom en bergtäkt ska ske inom groddjursområdet är en förutsättning att det kan ske på ett sådant sätt att kvarvarande områden inte fragmenteras, att de angränsande områdenas markfuktförhållanden inte påverkas, samt att förlusten av miljöer kompenseras genom habitatförstärkning på lämpliga ställen inom groddjursområdet. Sett till dessa faktorer bedömer Länsstyrelsen att minst negativ påverkan av en bergtäkt i området skulle ske på den sökta placeringen.

Länsstyrelsen anser att Bolaget på ett tillräckligt bra sätt har belyst de lokala groddjurspopulationernas utbredning, bevarandestatus samt spridningsvägar. Länsstyrelsen har i yttrande till mark- och miljödomstolen avstyrkt Skanskas ansökan om täkttillstånd på fastigheterna Froby 4:1, Bälby 3:1 och 4:1, direkt öster om det aktuella täktområdet som Bolaget har sökt tillstånd för. Detta på grund av de höga naturvärden som finns i området samt dess vikt för groddjurspopulationerna i Erikslundsområdet. Den rika groddjursfaunan bedömer Länsstyrelsen till stor del är kopplad till den höga markfuktighet som finns i området. Med anledning av detta ser Länsstyrelsen att det är mycket viktigt att säkerställa att en täktverksamhet på Froby 2:6 inte medför att området öster om Froby 2:6 avvattnas.

Bolaget har i ansökan åtagit sig att anlägga ett skyddsområde norr om täktområdet. Det föreslagna skyddsområdet uppgår till 0,53 hektar och omfattar huvudsakligen ett seriekopplat dammsystem, som ska få sitt vatten från sedimentationsdammen via ett anlagt dike. Länsstyrelsen erinrar om att anläggande av dammsystem är en anmälningspliktig vattenverksamhet. I samband med täktverksamheten kommer förutom lekvattnet för mindre vattensalamander, åkergroda och vanlig groda, även levnadsmiljöer att försvinna. För att undvika att arternas kontinuerliga ekologiska status äventyras bör skyddsområdet även omfatta lämpliga landmiljöer. Länsstyrelsen anser att skyddsområdet bör utökas med landmiljöer i en radie på 200 meter norr om verksamhetsområdet (förslag till skyddsområde bifogas yttrandet). I detta område bör åtgärder vidtas för att förbättra områdets funktion som livsmiljö, framför allt för åkergroda men även för övriga groddjursarter. Bolaget har i ansökan åtagit sig att anlägga en groddjurspassage söder om täkten för att inte isolera groddjuren sydväst om den sökta bergtäkten. Länsstyrelsen bedömer att detta försiktighetsmått är tillräckligt för att förhindra att den berörda delpopulationen isoleras.

Bolaget har i sin komplettering den 17 maj 2016 genomfört en analys av om den planerade åtgärden kan komma att omfattas av en prövning enligt artskyddsförordningen. Analysen av påverkan på arterna har gjorts utifrån arternas nationella bevarandestatus. Länsstyrelsen vill erinra om att en artskyddsbedömning ska göras utifrån artens nationella, regionala och lokala bevarandestatus. Under förutsättning att de av Länsstyrelsen föreslagna villkoren rörande försiktighetsmått för att undvika skada på groddjurspopulationerna följs, bedömer Länsstyrelsen att artskyddsbestämmelserna inte aktualiseras i detta fall.

Sökanden har yrkat på upphävande av strandskydd för diket inom området, i enlighet med 7 kap. 18 § miljöbalken. Länsstyrelsen bedömer att frågan om strandskydd bör hanteras inom ramen för bergtäkten i enlighet med 7 kap. 16 § 2 p miljöbalken.

Länsstyrelsen anser att syftet med att föra in massor i täkten inte är preciserat tillräckligt väl. Likaså är den mängd massor som planeras att föras in i täkten inte motiverat i tillräckligt hög grad. Länsstyrelsen betraktar bolagets motiv till införsel av schaktmassor som ett sätt att bli av med överskottsmassor. Länsstyrelsen anser att mängden tillgängliga avbaningsmassor bör vara tillräcklig för taktens efterbehandling.

Länsstyrelsen ser ett behov av att ansökan kompletteras med nedanstående uppgifter.

Bolaget ska anlägga dammar för groddjur i skyddsområdet norr om täktområdet. Det framgår inte av ansökan hur dessa dammar ska tillföras vatten efter att täkten efterbehandlats. I ansökan anges att den tillskapade sjön ska ha sitt utlopp via diket i norr. Länsstyrelsen anser att ansökan ska kompletteras med en beskrivning av om sjöns utlopp kommer att vara det befintliga vattendraget, där dammarna då passeras, eller det anlagda diket från sedimentationsdammen. Ansökan behöver även kompletteras med en beskrivning av hur bolaget ska säkerställa att de anlagda dammarna är fortsatt vattenförande efter slutförd efterbehandling.

Länsstyrelsen har följande synpunkter på bolagets förslag till villkor och provningsvillkor. Numreringen följer bolagets numrering av förslag till villkor. Länsstyrelsen framför även förslag på ytterligare villkor för verksamheten.

2. Länsstyrelsen anser att maximal årlig utleverans bör regleras i tillståndets beslutsmening.
3. Länsstyrelsen anser att brytnivån bör regleras i tillståndets beslutsmening.
4. Länsstyrelsen anser att Bolagets förslag till villkor är otydligt. Länsstyrelsen anser att befintlig skog ska finnas kvar som ett insynsskydd runt hela täktområdet. En karta bör bifogas tillståndsbeslutet där denna skyddszon framgår.
5. I ansökningshandlingarna föreslås att starkt bullrande verksamhet såsom borring, sprängning och skutknackning ska få bedrivas helgfria vardagar kl. 7:00-18:00. Enligt den bullerutredning som ingår i ansökan medför förkrossning, finkrossning och sortering bullernivåer i nivå med skutknackning. Länsstyrelsen anser att även dessa moment bör betraktas som starkt bullrande verksamhet och därför begränsas till helgfria vardagar kl. 7:00-18:00.
6. Länsstyrelsen anser att de bullernivåer bolaget föreslår ska utformas som begränsningsvärden.
8. Länsstyrelsen har ingen erinran mot bolagets förslag till nivå för luftstöt vågor. Länsstyrelsen anser att mätningar bör utföras minst en gång per år.
9. Länsstyrelsen har ingen erinran mot bolagets förslag till nivå för markvibrationer. Länsstyrelsen anser att mätningar bör utföras minst en gång per år.
12. Länsstyrelsen anser att bolagets förslag till villkor bör kompletteras med krav på att förvaring av kemiska produkter och farligt avfall ska vara nederbördsskyddad.
15. Länsstyrelsen har ingen erinran mot bolagets förslag till villkor. De föroreningsnivåer bolaget föreslår i komplettering av ansökan bör förtydligas i ett villkor.
17. Bolaget har föreslagit att Länsstyrelsen ska genomföra en slutbesiktning av områdets efterbehandling. Länsstyrelsen erinrar om att det är tillsynsmyndighetens ansvar att godkänna en efterbehandling. För denna täktverksamhet kommer kommunen att vara tillsynsmyndighet. Länsstyrelsen anser att en slutlig efterbehandlingsplan ska inges till tillsynsmyndigheten senast tre år innan täktverksamheten beräknas upphöra.

Prövningsvillkor

1. Skapande av nya livsmiljöer syftar till att ersätta de livsmiljöer som försvinner i samband med täktverksamheten. Detta för att säkerställa att groddjuren har en fortsatt god kontinuerlig ekologisk status. Det är aldrig helt säkert att de nyskapade livsmiljöerna accepteras av groddjuren. Därför är det väsentligt att säkerställa att dessa åtgärder får önskad effekt, innan de aktuella livsmiljöerna tas bort. Med anledning av detta avstyrker Länsstyrelsen punkten 1 i sökandens förslag till provningsvillkor. Det vill säga att under en provotid skjuta upp avgörandet av villkor för

- säkerställande att exploateringen kan genomföras på så sätt att salamandergroddjurspopulationerna i området inte tar betydande skada.
2. Bolaget har uppgivit att en undersökningsplan är framtagen. Bolaget har beslutat att avvakta med att utföra arbetet till dess att beslut har meddelats angående ansökt täktverksamhet. Länsstyrelsen erinrar om att undersökningsplanen gäller en utredning som är det första steget i den arkeologiska processen. Frågan hanteras inom ramen för kulturmiljölagen. Länsstyrelsen är överens med verksamhetsutövaren om att avvakta med genomförandet till dess att beslut har meddelats angående ansökt täktverksamhet.

Utöver ovanstående villkor bör tillståndsbeslutet fastslå villkor för följande punkter.

- Innan verksamheten påbörjas ska gränserna för verksamhetsområdet och brytområdet markeras i terrängen på väl synligt sätt. Markeringarna ska bibehållas under hela tillståndstiden.
- I det fall Skanska inte får brytningstillstånd, ska åtgärder vidtas utmed brytningsområdets östra sida för att säkerställa att det ytliga markvattnet öster om täkten inte påverkas av verksamheten.
- Ett skyddsområde för groddjur ska inrättas norr om täktområdet. Området ska omfatta de föreslagna dammarna samt omgivande mark i en radie av 200 m runt dammarna, norr om verksamhetsområdet. Inom detta landområde ska habitatförstärkande åtgärder vidtas för att åstadkomma ett område som är lämpligt för groddjur. De tilltänkta åtgärderna ska tillställas Länsstyrelsen som ska godkänna dessa.
- Innan täktverksamheten får påbörjas ska skyddsområdet för groddjur vara iordningställt. Sökanden ska genom inventering av groddjur ha dokumenterat att skyddsåtgärderna är tillräckliga och att berörda groddjursarter nyttjar området för såväl lek som landvistelse.
- Groddjurens möjlighet till säker passage vid transportvägen till och från täkten ska säkerställas.

Miljö- och konsumentnämnden har i huvud framfört bl.a. följande.

Nämnden anser sammanfattningsvis att tillstånd kan meddelas under förutsättning att:

- föreslagna skyddsåtgärder, det vill säga att groddjurspassage under transportvägen och dammsystemet, genomförs,
- avbaningsmassor läggs upp vid brytgränsen söderut (riktning mot E18) mot det planerade industriområdet (undantag för transportvägen), och
- metod för efterbehandling av täkten skjuts upp på framtiden. Innan externa schaktmassor tas emot anser förvaltningen att val av efterbehandlingsmetod bör vara färdigt. En tydlig plan för efterbehandling av täkten avgör om externa massor behövs och vilka halter av metaller i massorna som får förekomma.

Nämnden lämnar i huvudsak följande kommentarer till ovanstående synpunkter.

Ett lekvatten för åkergröda kommer att tas bort. Bolaget föreslår som skyddsåtgärder för detta att bygga tre seriekopplade dammar. Förutom dammar kommer även en groddjurspassage att byggas under transportvägen, som annars riskerar att bli ett hinder för större vattensalamandern att gå mellan sitt lekvatten och landhabitat. Sammantaget anser förvaltningen att tälten kan anläggas under förutsättningar att föreslagna skyddsåtgärder genomförs.

Förutom groddjur har Bolaget, vid den första inventeringen 2014, hittat ett eventuellt fynd av en sällsynt kransalg. Denna alg har sedan inte hittats igen och därför har ingen artbestämning gjorts. I och med att kransalgen inte går att åter påträffa inom verksamhetsområdet anser Bolaget att det inte går att ta hänsyn till algen. Nämnden konstaterar att underlaget är knapphändigt.

Nämnden anser att det saknas en utredning av vilka ljudnivåer det blir för närboende om två bergtäkter ligger bredvid varandra.

Inom kommunen sker ett arbete med fördjupad översiktsplan, som pekar ut området strax söder (ca 100 m) om tälten för industrier eller liknande. De föreslagna villkor som finns skyddar i första hand bostäder. Det är otydligt om villkor 9 även skulle kunna omfatta industriområdet. I övrigt finns inget som skyddar det planerade industriområdet för vibrationer, lufttrycksvågor eller stenkast. För att hindra stenkast från området anser nämnden att avbaningsmassorna med fördel kan läggas upp söderut mot det planerade industriområdet. Om industriområdet byggs bör sprängning ske i samråd med områdets fastighetsägare, så lämplig tidpunkt kan hittas.

Nämndens kommentarer till behovet av att bli av med massor inom kommunen är att sådana massor sällan är lämpliga att använda till efterbehandling (anordna stränder) då de kommer från olika projekt i tätorten. Om externa massor ska tas emot anser nämnden att det behöver finnas ett verkligt behov av massorna och att de ska vara lämpliga. Nämnden ifrågasätter om det verkligen finns ett behov av att fylla ut 30 % av brytområdet för att skapa stränder. Det finns en risk att efterbehandlingsmetoden kommer att innebära att aktuellt område blir en förvaringsplats (deponi) av inerta massor, som allmänheten sedan ska använda som strand. Nämnden anser att en utredning om det går att begränsa storleken på stranden är befogad, så att behovet av massor minskar. Med anledning av att kommunen håller på att ta fram en fördjupad översiktsplan för området, att områdets karaktär kommer att ändras under tälstens verksamhetstid som är 20 år och att det tar ca 10 år att fylla upp området med massor, anser nämnden att val och omfattning av efterbehandlingsmetod med fördel bör skjutas upp och avgöras senare.

Om externa massor ändå ska tas emot anser nämnden att de ska kontrolleras med avseende på föroreningsinnehåll och att kontrollen bör regleras i ett villkor.

Bolaget har föreslagit att massorna ska klara värdena för "ringa risk". Nämnden anser att de massor som tas emot ska klara de naturliga bakgrundshalterna i

området. För att kunna veta detta bör det först utredas vilka metallhalter de naturliga jordarna i området har. Naturligt kan jordar här i Västerås innehålla högre halter av metaller än de värden som finns angivna för "ringa risk". Ibland kan det även vara tvärtom. Platsen för den tänkta täkten är i dag opåverkad. I och med det så anser nämnden att det inte ska vara tillåtet att föra dit massor som innehåller högre metallhalt än bakgrundshalterna, vilket dom M 914-11 delvis berör. Det finns annars en risk att det mer blir fråga om en deponi än en efterbehandling. Villkoret som reglerar massornas föroreningshalter bör innehålla en möjlighet att göra enstaka undantag efter att en anmälan lämnats in till tillsynsmyndigheten.

Stadsbyggnadsförvaltningen, Västerås stad, har i yttrande bl.a. anfört följande.

Bolagets planerade bergtäkt ligger inom plangränsen för ny fördjupad översiktsplan (ÖP 63) som håller på att tas fram av Västerås stad. Skanska planerar också en bergtäkt, direkt öster om, och angränsande till Bolagets. I samband med Västerås stads översiktsplanering, samt planering för dragning av den framtida Västerleden, har det under ett antal år utförts inventeringar av amfibier inom den del av planområdet som kommer att påverkas av vägdragning och planerade exploateringsytor. I samband med ansökan om tillstånd till täkt har Bolaget utfört en inventering av groddjur inom området, som kan tänkas påverkas av företagets egen täkt. Dessa inventeringar, i kombination med stadens, visar att det finns större vattensalamander och åkergroda, samt andra groddjur såsom mindre vattensalamander, vanlig groda och vanlig padda inom området som täcks av den fördjupade översiktsplanen.

I gällande fördjupad översiktsplan, ÖP55 från 2004, är det aktuella området utpekad som bergtäkt – bergkvaliteten i området och dess närhet till Västerås tätort gör området intressant för täktverksamhet. I planeringsunderlag för hushållning med berg och grusmassor i Västra Mälardalen pekas en potentiell täkt ut i nordvästra Erikslundsområdet. Tillgång till bergmaterial är en viktig förutsättning för ett växande Västerås, med behov av nya bostäder, arbetsplatser och infrastruktur. Bergtäkten är en viktig förutsättning i denna utveckling, likaså utgångspunkt i planeringen av Erikslund. Västerås stad arbetar sedan 2011 med framtagande av en ny fördjupad översiktsplan, ÖP63 för Erikslund. Även i denna handling pekas området ut som lämpligt för täktverksamhet. Västerås stad genomför årliga inventeringar av områdets groddjurspopulation. Livskraftiga djurpopulationer och bevarande av naturvärden är en planeringsförutsättning i framtagande av ny fördjupad översiktsplan för Erikslund.

Länsstyrelsen i Västmanland anger i Naturvårdsplan för Västmanlands län 2015 – En kartläggning av oskyddade naturvärlden i Västmanland (Rapport 2015:18, 2015-12-17) ett område för groddjur i Erikslund. Det sökta verksamhetsområdet ingår i sin helhet inom det utpekade groddjursområdet. Länsstyrelsen har dock inte i naturvårdsplanen redogjort för hur inventeringen av området gick till eller vilken metodik som användes vid inventeringen. Om Västerås stad givits möjlighet att yttra sig hade staden framfört att skydd av områdets groddjurspopulation är av yttersta vikt, och att detta genom dialog och balanserad samhällsbyggnad även kan ske vid genomförande av planerad täktverksamhet. Staden hade således inte, utan att yttra sig, ställt sig bakom det geografiska utbredningsområde som redovisas i

Naturvårdsplanen. Västerås stad ombesörjer inventering av salamander inom den delen av området som berörs av dragningen av Västerleden. Denna inventering består idag av en serie på 4 säsonger där man har observerat vuxna individer vid lekplatser under våren, och förekomst av artens larver i vattensamlingar under den senare delen av året då dessa har utvecklats.

Västerås stads inventering visar att det finns vattensamlingar som används årligen för lek men också att stora områden, som länsstyrelsen tycker är lämpliga områden för salamander, inte innehåller några lekdammar alls och därmed saknar betydelse för artens bevarandestatus.

Västerås stad ser positivt på en bergtäkt i detta läge, då täkten är placerad nära E18 och befintliga exploateringsområden inom Västerås kommun och relativt långt bort från bostadsområden. Västerås stad växer och har behov av att säkerställa tillgången till bergmaterial från flera leverantörer för att tillgodose marknadens behov av berg, vilket är avgörande för att hantera behovet av nya bostäder och viktig infrastruktur. Följaktligen tillstyrker Västerås stad att Bolagets bergtäktverksamhet tillåts på Erikslund.

Bergtäkten angränsar till Västerås stads fastigheter Froby 4:1 och Bälby 4:1. Staden har ett nyttjanderättsavtal med Skanska Sverige AB om rätten att bedriva bergtäkt på dessa fastigheter. Västerås stad har avtalat med Skanska om att bergtäkten skall återställas till badsjö med badvänliga kanter och botten. För Västerås stad är det angeläget att även bergtäkten på Froby 2:6 vid återställandet blir en fullgod badsjö med badvänliga kanter och botten. Då bergtäkterna ligger helt angränsande mot varandra, egentligen "samma" bergtäkt, är det nödvändigt att Bolaget tecknar ett avtal med stadens nyttjanderättshavare om hur skiljelinjen i bergtäkten skall hanteras. Allt berg i skiljelinjen bör tas bort till samma djup som övriga bergtäkterna så att inte ett grund i badsjön uppstår. Införsel av externa schaktmassor för efterbehandling skall vara av sådan kvalitet och art att de ej förorenar grundvattnet eller grumlar badvattnet. Återställandet till badsjö bör ske för hela täkten, även den södra delen, i enlighet med översiktsplanen. Annan användning av området efter avslutad bergtäkt bör prövas i detaljplan.

För utfartsväg sydost mot E 18 krävs avtal med staden och eventuellt även med stadens nyttjanderättshavare. Täktverksamheten och återställande till badsjö bör ske så snart som möjligt för att inte störa kommande exploatering för kringliggande verksamheter. Därför bör täktillståndet inte vara längre än 15 år.

SGU har i yttrande bl.a. anfört följande.

SGU har inget att erinra mot täktverksamheten. SGU anser att det som framkommit i inkomna handlingar beskriver grundvattenförhållandena väl och har därmed inget att erinra i ärendet ur ett grundvattenperspektiv.

Naturskyddsföreningen (NF) har framfört synpunkter angående Västerledens dragning och risken för påverkan på våtmarker och sumpskog som har betydelse för groddjur och som kan riskera att förorenas om leden dras i närheten av dessa. Naturskyddsföreningen önskar även att ett större område avsätts och åtgärder

planeras för större vattensalamaner. Vidare har Naturskyddsföreningen anfört att tre våtmarker kommer att få ett bättre skydd om Västerleden får en annan draging och ett område för verksamheter, som berör Skanskas planerade täkt, inte kommer till stånd. I två av de berörda våtmarkerna har vanlig groda och mindre vattensalamander påträffats. Dessa våtmarker kan på sikt även bli tillhåll för t.ex. större vattensalamander.

Naturskyddsföreningen framhåller att hushållning med ändliga naturresurser är av största vikt. Naturskyddsföreningen upplever att företag likväl som samhället har för kortsiktiga perspektiv i många lägen. Naturskyddsföreningen önskar få belyst hur tillgången på lämpligt berg finns i Västra Mälardalen ur ett långsiktigt perspektiv vid brytning och produktion enligt senaste årsmedelvärden från samtliga aktiva aktörer. Speciellt viktigt är det för berg med hög kvalitet t.ex. för betongtillverkning. Naturskyddsföreningen menar att tillstånd för ny täkt ej skall utfärdas förrän en sådan tillgänglighetsanalys finns. I rapporten ”Hushållning med berg och grusmassor – Planeringsunderlag för Västra Mälardalen” är det ansökta täktområdet utpekade som lämplig lokalisering. Naturskyddsföreningen menar att varje ny ansökan om berg och grustäktsverksamhet skall innehålla redovisning av hur det långsiktigt (minst 100 – 150 år) påverkar tillgången av dessa naturresurser och att det skall prövas av Mark- och miljödomstolen m.a.p. långsiktig tillgång och hushållning. Naturskyddsföreningen menar att utan att prövning av totalt årsuttag från samtliga aktiva aktörer mot kända tillgångar på ändliga naturresurser får begreppet hushållning med naturresurser ingen eller låg relevans.

Naturskyddsföreningen ser positivt på att såväl Swerock AB som Skanska AB planerar avsätta skyddsområden för vattensalamandrar och andra groddjur. Men Naturskyddsföreningen anser att det behöver göras en total översikt och samlad bedömning av konsekvenserna för vattensalamandrar och groddjur.

Behovet av en samlad bedömning och samordnad planering av skyddsåtgärder blir särskilt tydlig när man läser Calluna PM, Bedömning av lokala populationer ..., av Olof Rosenqvist 2016-03-31. Här framgår att åkergröda påverkas mest av Swerock AB bergtäkt medan salamandern påverkas mest av Skanska AB bergtäkt. Dessutom ligger potentiella spridningsområden för åkergröda och större vattensalamander nästan helt inom Skanska AB:s område. Swerock AB planerar för skyddsområde med 3 seriekopplade dammar norr om sitt täktområde. Skanska AB planerar för ett skyddsområde med seriekopplade dammar väster om täktområdet och den planerade västerleden. Naturskyddsföreningen anser att en samlad utredning skall göras för de båda täktområdena samt för Västerledsdragningen för att bl.a. utreda:

- Kan de tänkta skyddsområdena sammanlänkas så att en bra spridningsvägar och korridorer skapas i båda riktningarna för salamandrar och groddjur.
- Hur flödet genom de tänkta dammarna inte blir större än att rom på tänkta lekplatser kan fästa och sitta kvar.
- Behöver förbiflöden ordnas så att flöden i t.ex. dammarna ej blir för stora eller kan in-och utloppen placeras så att tänkta lekplatser ej störs
- In- och utlopp ur dammarna placeras så att strömmarna i dammarna ej påverkar lekområden

- Hur de tänkta skyddsområdena, inklusive dammarna, skall skötas efter eventuella bergtäkter upphör? Pumpning av vatten till dammarna, underhåll av diken, underhåll av skog så ej lekomyråden får tillräckligt med sol, underhåll av spridningskorridorer etc.?
- Vem som skall ha ansvar för skötseln av skyddsområdena?
- Skall medel avsättas till en fond vars avkastning skall användas för skötsel av skyddsområdena.
- Hur påverkar den sänkta grundvattennivån omkringliggande våtmarker och diken

Bolagets bemötande av yttranden

Bolaget har i bemötande av inkomna yttrande anfört bl.a. följande.

Bolaget vill tydliggöra för **Miljö- och konsumentnämnden** att ca 60-70 % av det planerade täktområdet ligger inom det område som i ÖP 63 har pekats ut som lämpligt för framtida täkt. Det motsvarar ca 50 % av området som utpekats i ÖP 63. Nämnden har anfört att Bolagets syfte med att etablera en ny bergtäkt är att kunna ersätta naturgrus med krossat berg vid tillverkning av betong samt att bolagets befintliga bergtäkt i Vändle innehåller radon vilket gör materialet där olämpligt till betongtillverkning. Detta stämmer men det finns även ytterligare starka argument till varför Bolaget vill etablera en ny bergtäkt, detta är kopplat till dagens användning av naturgrus vid tillverkning av betong. Bolaget har i ansökan redogjort för att berggrunden i regionen överlag har hög strålning, att det är svårt att finna lämpligt berg till betongtillverkning samt förklarat att övergången till krossat berg istället för naturgrus vid tillverkning av betong är i linje med nationellt antagna miljömål.

Bolaget lämnades 2013-05-29 tillstånd till täkt av naturgrus inom fastigheterna Lånsta 1:18 m.fl. i Sala kommun. Tillståndet gäller t.o.m. 2023-06-30. I tillståndet regleras att brytning och framställning av naturgrus till betongtillverkning ska upphöra inom tillståndstiden samt att bolaget ska finna och få tillstånd till en bergtäkt inom 3 mils avstånd från Västerås. Materialkvaliteten i bergtäkten ska vara sådan att "materialet på ett tekniskt/ekonomiskt rimligt sätt kan processas till en fullgod ersättningsprodukt för naturgrus som betongballast". Enligt samma tillstånd ska Bolaget i miljörapporten redogöra för förutsättningarna för omställningen till krossat berg vid betongtillverkning. Inför föreliggande ansökan har en omfattande lokaliseringstudning utförts. Den bästa lokaliseringen för bergtäkt har slutligen bedömts vara det i ÖP 63 utpekade området. Utredningen visar att det i regionen och i närheten av Västerås inte finns andra lämpliga lokaliseringar där kraven för krossat berg till betongtillverkning kan uppfyllas. Sammanfattningsvis är den planerade bergtäkten vid Erikslund mycket viktig för att säkerställa regionens tillgång på lämpligt ballastmaterial till betongtillverkning.

Av nämndens yttrande framgår även att man saknar en utredning för buller med två bergtäkter bredvid varandra samt att kommunen arbetar med en ny fördjupad översiktsplan för Erikslund. Nämnden anser att det saknas skyddsåtgärder vid sprängning för industriområdet. Bolagets ansvar för utredning begränsas till den

verksamhet som finns eller är kopplad till ansökan. Försiktighetsåtgärder kan vid sprängning diskuteras inom ramen för tillsynen, i det fall ett tillstånd för täkt meddelas.

En detaljerad plan för efterbehandling brukar traditionellt sätt tas fram i samråd med tillsynsmyndighet, verksamhetsutövare och markägare i täktens slutskede. Däremot måste efterbehandlingen beskrivas i ansökan utifrån markägarens planer för framtida användning av marken. Efterbehandlingen syfte måste i ansökan vara tydligt. Här vill bolaget tydliggöra att markägaren vill att det i samband med efterbehandlingen anläggs en yta för framtida skogsbruk. Denna yta ska vara i den södra delen av tåkten och innebär att det finns ett behov av externa massor. Ytan för framtida skogsbruk är belägen på privat mark. Mängden massor framgår av bolagets tidigare yttranden och har beräknats utifrån storleken på ytan för framtida skogsbruk. När ytan är iordningställd har det naturligt bildats en slänt ner mot sjön. Slänten kan användas som strand. Efterbehandlingen av tåkten måste beskrivas utifrån de förutsättningar som gäller nu då efterbehandlingen av tåkten ska ske inom tillståndstiden. När en ny täkt öppnas planeras brytningen redan från början utifrån hur området ska se ut och användas när tåkten är utbruten och avslutad. Bolaget motsätter sig därför att planen för efterbehandlingen skjuts upp och menar att efterbehandlingen av tåkten ska ske i enlighet med vad bolaget har angett i ansökan och att en detaljerad efterbehandlingsplan tas fram i täktens slutskede.

Bolaget ser i sin övriga verksamhet i Västerås, till skillnad från nämnden, att det finns ett överskott av massor som även uppfyller kraven för mindre än ringa risk. Överskottet har bl.a. medfört att bolaget har tidigare lagt den successiva efterbehandlingen av delar av bolagets bergtäkt i Vändle utanför Västerås. Yrkan om att massor av ringa risk ska få hanteras ska ändras från att omfatta massor av ringa risk till att omfatta massor av mindre än ringa risk. Massor som uppfyller kraven för mindre än ringa risk och avbaningsmassor avses att användas vid byggandet av ytan för framtida skogsbruk. Bolaget delar därmed inte nämndens oro för att det finns en risk att det skulle bli en deponi för inert avfall.

Bolaget menar att massor som uppfyller kraven för mindre än ringa risk är att betrakta som tillräckligt rena för att kunna användas inom området även om bakgrundshalterna både är högre eller lägre. Bolaget delar därmed inte nämndens synpunkt att utredning av bakgrundshalterna måste ske innan ett villkor kan fastställas som reglerar massornas föroreningshalter, utan vidhåller att Bolagets förslag till villkor om massornas föroreningshalter ska fastslås.

Gällande **Stadsbyggnadsförvaltningen i Västerås stads** yttrande framför Bolaget att de tidigare har föreslagit att täktbotten i skiljelinje mellan tåkten höjs ca 1 m för att omöjliggöra en ytvattentransport mellan tåkten. Detta förslag kvarstår men i samband med efterbehandlingen av tåkten kan denna upphöjning tas bort så att täktbottennivån blir densamma över hela täktbotten. Bolaget motsätter sig begränsningen på 15 år. Brytningen av berg styrs av efterfrågan på bergmaterial och för att täktsjön som framgår av översiktsplanen ska bildas krävs 20 års tillståndstid. Bolaget har för avsikt att föra dialog med staden för tecknande av de avtal som krävs. När det gäller förvaltningens synpunkter om efterbehandling och

masshantering besvaras de i bemötandet av Miljö- och konsumentnämndens yttrande.

Gällande **Länsstyrelsen i Västmanlands** yttrande framför Bolaget att dammsystemet kommer att anläggas norr om brytområdet, inom ett lokalt lågområde med lera. Groddammarna kommer höjdmässigt att ligga lägst i systemet och ha sitt utlopp mot befintligt dike som avrinner vidare norrut. Under täktens drifttid pumpas vatten från täktens lågpunkt upp till sedimentationsdammen varifrån det med självfall rinner vidare genom dammsystemet. Utöver denna genomströmning kommer naturlig avrinning från ett område uppströms dammarna, liksom nederbörd över de öppna vattenspeglarna, bidra till det sammantagna genomflödet.

Efter täktens drifttid upphör den aktiva pumpningen av vatten mot sedimentationsdammen varvid genomströmningen genom dammsystemet kommer att minska och endast utgöras av den naturliga avrinningen inom dammarnas avrinningsområde. Då groddammarna anlagts i en skapad hydraulisk lågpunkt med täta jordar kan förutses att dessa kommer att hålla vatten även vid denna situation. Sedimentationsdammen är en tillfällig anläggning som avses ha funktion endast under täktens drifttid. Den ligger högre upp i systemet och har i princip endast tillrinning via direkt nederbörd över dammytan. Då dammen anläggs med tät konstruktion kan förutses att den kommer att hålla vatten så länge denna konstruktion är tät.

Efter att täktsjön fyllts till högsta förutsebara nivå kommer avrinningen från täktsjön med självfall avrinna mot norr till det dike som idag mottar avrinning från området. Detta flöde kan även ledas via groddammarna då dessa dammar ligger på sådan nivå att avrinningen från täktsjön kan styras antingen till dessa eller förbi. Detta kan dock befinnas vara mindre lämpligt, se vidare diskussion i sista stycket nedan.

Det viktiga är att det ska finnas tillräckligt med lämpliga ytor för dammar inom områden som hydrauliskt sett kan fungera såväl under som efter drifttiden.

Längre nedströms längs befintligt dike finns större områden som även skulle kunna användas för tillskapande av groddammar (låglänta lerområden i anslutning till befintligt dike). Dessa ytor ligger till övervägande del inom det önskade skyddsområdet ca 200 m norr om täkten. Det kan mycket väl vara så att det, efter uppfyllnad av täktsjön, kan finnas ett intresse av att styra utflödet från denna, men att det då befinns vara mindre lämpligt att justera det hydrauliska system och det habitat som sedan närmare 20 år (tid för uppfyllnad av täktsjö) etablerats vid här föreslagna dammsystem. Sådana överväganden ligger dock inte inom ramen för Bolagets planerade vattenhantering, vilken i huvudsak fokuserar på att hantera vatten under täktens drifttid.

Länsstyrelsen anser att, för att undvika att arternas kontinuerliga ekologiska status äventyras, skyddsområdet bör utökas med landmiljöer i en radie på 200 meter norr om verksamhetsområdet. Bolaget åtar sig att utöka skyddsområdet med landområden, dock med korrigering av länsstyrelsens förslag. Det större området

måste begränsas av det område som bolaget har avtalat med markägaren. För att tillmötesgå länsstyrelsen har Bolaget föreslagit en annan utformning av det utökade området. Inom det utökade området föreslår bolaget följande habitatförstärkande åtgärder för att förbättra områdets funktion som livsmiljö för åkergroda och övriga groddjursarter:

- Området hålls öppet och ljust.
- Eventuellt kan ett bete anläggas.
- Fuktbevarande åtgärder kan vidtas beroende på lokala förutsättningar på platsen.
- Övervintringsområden kan förstärkas genom att rishögar och/eller storbalar av halm eller hö placeras ut.

Bolagets yrkande om upphävande av strandskydd bedöms kunna hanteras av Miljöprövningsdelegationen.

Bolaget lämnar nedan synpunkter på Länsstyrelsens förslag på ändringar av Bolagets i ansökan föreslagna villkor. Numreringen är den samma som i ansökan.

Bolaget har inga synpunkter på länsstyrelsens förslag på ändring av villkor 2, 3, 8, 9, 12, 15 och 17.

4. Bolaget motsätter sig Länsstyrelsens förslag på ändring av villkoret. Att "befintlig skog ska finnas kvar som ett insynsskydd runt hela täktområdet", blir i praktiken svårt när hela verksamhetsområdet kommer att exploateras. Av ansökan framgår att avbaningsmassor ska läggas upp i vallar runt täkten, mellan brytområdesgränsen och verksamhetsområdesgränsen, för att dessa ska kunna användas vid efterbehandlingen. Vallarna i sig kommer att fungera som insynsskydd. Bolaget bedömer att något annat insynsskydd då inte kan behövas. Verksamheten kommer i huvudsak att ske på djupet, vilket medför att insynen från omgivningen blir mycket begränsad. Bolaget har endast rådighet över marken inom verksamhetsområdet och skyddsområdet för groddjur och kan inte styra över skogen och ev. avverkning utanför. Med anledning av detta föreslår bolaget en ny formulering av villkor 4 — "En skogsridå som insynsskydd ska lämnas inom verksamhetsområdet i den mån det är möjligt". Formuleringen ger även den flexibilitet som behövs eftersom vallarnas placering beror på om Skanska får tillstånd för bergtäkt på kommunens mark eller inte. Om Skanska får tillstånd behövs ingen skogsridå mot öster och det är heller inte möjligt att anlägga en vall mot Skanskas planerade täktområde.
5. En bedömning av vilka bullerkällor i en täkt som generellt kan betraktas som starkt bullrande verksamhet kan inte enbart göras utifrån enhetens ljudeffektnivå Lw dB(A). Av Bolagets bullerutredning framgår att borrens ljudeffektnivå är 122 dB(A), skutknackningen 117 dB(A) och krossanläggningarna vardera 118 dB(A). Vid bedömning av om en bullerkälla kan betraktas som "starkt bullrande verksamhet" måste hänsyn även tas till bullerspridningen från källan, topografien i området och

möjligheten att skärma av bullerkällan. Detta förklaras ur ett generellt perspektiv nedan:

En borr är placerad högst upp på berget där det helt kan saknas naturliga bullerskydd. Spridningen av buller kan ske långt beroende på topografin och kan hos närboende upplevas starkt. Mobila skärmar kan behöva användas om risken finns att begränsningsvärdet inte kan klaras. En skutknack är ofta placerad högre än täktbotten, uppe på salvan, men ändå inte uppe på bergskanten som borren. Här finns en viss avskärmning av bullret eftersom sprängsalvan oftast ligger nära bergväggen. Annan avskärmning kan behövas. Beroende på topografi och avstånd till närboende kan skutknackningen upplevas starkt på grund av att bullerkällan kan vara svår att avskärma. En krossanläggning är placerad på täktbotten, lägsta punkten, och oftast med naturliga bullerskydd som ex. upplag och bergväggar runt omkring som dämpar spridningen av buller. Detta medför att trots att ljudeffektnivån kan vara höge än t.ex. skutknackningen, blir störningen av krossanläggningen lägre för att anläggningen är avskärmd. Krossanläggningen upplevs ofta inte starkt hos närboende. Dessutom kan krossanläggningens ljud upplevas mer jämnt jämfört med t.ex. skuthantering och kan därför uppfattas som mindre störande. Med anledning av ovanstående är det bolagets uppfattning att krossanläggningen inte kan betraktas som starkt bullrande verksamhet och krossningsverksamheten ska därför heller inte begränsas till kl. 7.00-18.00. Av bullerutredningen framgår att bolaget med god marginal kan bedriva verksamheten med de arbetstider som framgår av ansökan utan att de bullernivåer som föreslås som begränsningsvärden i villkor 6 riskerar att överskridas. Med anledning härav anser bolaget att det inte heller finns skäl att begränsa arbetstiderna för krossning till kl. 7.00-18.00.

6. Bolaget har inga synpunkter på att villkoret utformas med begränsningsvärden.

Angående Länsstyrelsens förslag på provningsvillkor anser Bolaget att

- provningsvillkor 1 kan utgå.
- provningsvillkor 2 kan utgå eftersom utredningen, precis som länsstyrelsen påpekar, styrs av Kulturmiljölagen.

Angående Länsstyrelsens förslag på ytterligare villkor:

- Bolaget har inga synpunkter på villkorsförslag nr. 1, 2 och 5.
- Bolaget anser att villkorsförslag nr. 3 kan godtas med den korrigeringen att skyddsområdet utökas enligt Bolagets bifogade karta i bemötandet, och inte 200 meters radie runt dammarna som Länsstyrelsen föreslår. Utbredningen är anpassad efter det område som bolaget har avtalat med markägaren. Bolaget åtar sig att detaljprojektera skyddsområdet, inkl. dammsystem, med

hjälp av hydrogeolog och groddjursexpertis för att området ska bli så bra anpassat för groddjur som möjligt. Förslaget på utformningen kommer att presenteras för och diskuteras med Länsstyrelsen som när överenskommelse om utformningen träffats, godkänner denna. Detaljprojekteringen av skyddsområdet kommer att ske efter att ett ev. tillstånd för täktverksamheten meddelats.

- Bolaget avstyrker länsstyrelsens förslag på villkor nr. 4 som innebär att skyddsområdet för groddjur ska vara iordningställt, och genom inventeringar av groddjur ska dokumentation finnas som visar att skyddsåtgärderna är tillräckliga och att berörda groddjursarter nyttjar området för både lek och landvistelse, innan täktverksamheten får påbörjas. Bolaget har ingen erinran mot att iordningsställa skyddsområdet innan täktverksamheten påbörjas enligt Bolagets korrigerade villkorsförslag nr. 3 ovan. Att däremot utföra inventeringar och dokumentera att groddjuren nyttjar området innan täktverksamheten får påbörjas anser bolaget vara för långtgående krav. Länsstyrelsen har pekat ut ett "groddjursområde". Bolaget anser att ett "groddjursområde" inte är ett legalt begrepp och som därmed inte kan hänföras till samma skyddsnivåer som vedertagna områdesskydd. Med vidtagna skyddsåtgärder ska miljön i skyddsområdet för groddjur motsvara eller medföra en förbättring jämfört med det område som tas i anspråk. Att följa upp effekterna av skyddsåtgärderna kan ta flera år. Det avser Bolaget självklart att göra men menar att det kan göras parallellt med att täktverksamheten startas upp och brytning av berg påbörjas. Enligt villkorsförslaget kommer detaljprojekteringen ske i samråd med expertis och länsstyrelsen. Det är sammanfattningsvis bolagets bedömning att länsstyrelsens förslag på villkor är orimligt, får orimliga konsekvenser och går utöver vad lagen kräver för vidtagande av skyddsåtgärder.

Bolaget har senare, efter möte med Länsstyrelsen, kompletterat bemötandet av Länsstyrelsens yttrande med i huvudsak följande.

Bolaget har godtagit att skyddsområdet för groddjur med dammar ska vara iordningställt innan täktverksamheten påbörjas. Vad gäller Länsstyrelsens yrkande om uppföljning av åtgärdernas effekt är Bolagets inställning att det inte finns något behov av ett sådant villkor. Med de föreslagna åtgärderna och de kompletteringar och utredningar som Bolaget ingivit i målet får åtgärdernas förväntade effekt anses tillräckligt säkerställda. Det finns ingen anledning till att berörda groddjur inte skulle acceptera de nya livsmiljöerna. Uppföljning och åtgärder för att säkerställa att så även sker ingår i bolagets åtagande och sker med anlitande av groddjursexpertis. Villkoret behövs därför inte. Rent formellt är det även bolagets uppfattning att sådana krav på förtida uppföljning normalt inte brukar föreskrivas rörande denna typ av skyddsåtgärder. I andra hand, om MPD anser det lämpligt och nödvändigt, kan bolaget acceptera Länsstyrelsens yrkande om uppföljning innan brytning sker i de norra delarna av täktområdet där groddjuren påträffats. Utbrytningen av täkten skulle i detta syfte kunna indelas i två etapper med en föreskrift om uppföljning innan etapp 2 tas i anspråk.

Bolaget föreslår att ett villkor som reglerar frågan utformas enligt följande:

Innan täktverksamheten får påbörjas ska skyddsområdet för groddjur vara iordningställt. Innan brytning av etapp 2 enligt bifogad karta påbörjas ska bolaget genom inventeringar ha dokumenterat att berörda groddjur nyttjar området för såväl lek som landvistelse.

Gällande **Naturskyddsföreningens** yttrande framför Bolaget att det föreslagna skyddsområdet och dess funktion har beskrivits i yttranden och i ansökan. Om ett tillstånd för bergtäkt meddelas kommer en detaljprojektering att ske med hjälp av den expertis som krävs då även föreningens synpunkter kommer att beaktas.

Mark- och miljödomstolen har den 29 juni 2016 i mål M7189-15 avslagit frågan om samprövning av Bolagets ansökan och Skanskas ansökan om tillstånd för bergtäkter på Erikslund varpå de olika bolagens ansökningar kommer att hanteras hos separata prövningsmyndigheter. Föreningen har även lämnat synpunkter avseende hushållning av naturresurser. Bolaget har i bemötandet av Miljö- och konsumentnämndens synpunkter även besvarat och redogjort för frågeställningar i föreningens yttrande.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att bolaget har genomfört samråd och upprättat en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Miljöprövningsdelegationen finner att inlämnad miljökonsekvensbeskrivning efter gjorda kompletteringar uppfyller kraven och kan godkännas enligt 6 kap. 9 § miljöbalken.

Tillåtlighet

Tillståndets omfattning

För att långsiktigt kunna tillgodose samhällets behov av ballastmaterial och för att successivt kunna minska andelen naturgrus på marknaden, anser Miljöprövningsdelegationen att omfattningen av sökt tillstånd är motiverat. Tillstånd lämnas för brytning av totalt 9 900 000 ton berg. Istället för att medge tillstånd för utleverans av i genomsnitt 500 000 ton berg per år under tillståndstiden som Bolaget yrkar medges brytning av i genomsnitt 500 000 ton per år, vilket är den vanligaste skrivningen i tillstånd till täktverksamhet. På samma sätt medges tillstånd till brytning av maximalt 700 000 ton berg per år. Skillnaden mellan att medge tillstånd för utleverans och att medge brytning av en viss mängd berg är att i det första fallet kan Bolaget bryta och lagra stora mängder bergmaterial under ett år. Det är brytningen som ska regleras då denna bidrar till störst miljöpåverkan genom buller från borring, sprängning, krossning och sortering.

Miljöprövningsdelegationen godtar Bolagets yrkande om att det brytområde som har angetts i den ursprungliga ansökan ska gälla under förutsättning att Skanska AB

inte beviljas tillstånd till bergtäkt på angränsande fastighet i öster, samt att ett alternativt brytområde ska gälla för det fall Skanska AB meddelas tillstånd. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att det ursprungliga alternativet är fördelaktigt ur buller- och efterbehandlingssynpunkt. Om Skanska beviljas tillstånd behöver gränsen för brytområdet dock flyttas till fastighetsgränsen så att det bildas en öppning mellan de båda täkterna. Detta är en förutsättning för att det ska bildas en sjö i hela området när täktverksamheterna har avslutats.

Strandskydd

Miljöprövningsdelegationen delar Bolagets uppfattning att berget i detta specifika fall har sådana egenskaper att det troligtvis kommer att kunna användas som ballast i betong, vilket kommer att kunna bidra till att uppfylla miljömålet ”Grundvatten av god kvalitet”. Berg med sådan kvalitet är det ont om i regionen, huvudsakligen på grund av strålning. Miljöprövningsdelegationen anser att verksamheten inte kommer i konflikt med strandskyddsbestämmelserna eftersom verksamheten tillgodoser ett angeläget allmänt intresse, dvs. en minskad naturgrus användning. Förbuden i strandskyddsbestämmelserna gäller enligt 7 kap. 16 § 2 p miljöbalken inte för tillstånd som meddelas enligt miljöbalken. Av den anledningen är det inte nödvändigt att uttryckligen meddela strandskyddsdispens i frågan.

Arkeologisk förundersökning

Bolaget har föreslagit att frågan om slutliga villkor gällande fornlämningar ska skjutas upp under en provotid och att en arkeologisk förundersökning ska utföras innan tillståndet tas i bruk som en provotidsutredning. Miljöprövningsdelegationen uppfattning är att det för att verksamheten ska kunna tillåtas krävs att en arkeologisk förundersökning utförs innan verksamheten påbörjas, eftersom det finns gott om kända fornlämningar i närområdet och det är viktigt att undvika att okända fornlämningar inom verksamhetsområdet skadas. Eventuella fornlämningar inom området ska hanteras genom tillståndsprövning enligt kulturmiljölagen (1988:950).

Artskydd

Planerad täkt är belägen i den västligaste delen av ett större område som Länsstyrelsen i Västmanlands län bedömer är ett av länets största och artrikaste groddjursområden. Planerad täktverksamhet kommer att innebära att en levnadsmiljö för bl.a. åkergroda kommer att förstöras. Det finns risk för att utfartsvägen kommer att försvåra framkomligheten mellan landhabitat och lekvatten för större vattensalamander. Detta gäller även för åkergroda och andra groddjur. Där vägen skär den potentiella spridningsvägen riskerar groddjuren att bli överkörda av fordon.

Alla groddjur omfattas av artskyddsförordningens fridlysningsbestämmelser, men åkergroda och större vattensalamander har ett starkare skydd då de omfattas av 4 § artskyddsförordningen (2007:845). För arter som omfattas av 4 § artskyddsförordningen är det enligt paragrafens första stycke förbjudet att 1. avsiktligt fånga eller döda djur, 2. avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder, 3. avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen, och 4. skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. Enligt andra stycket gäller förbuden alla levnadsstadier hos djuren. Genom paragrafen införlivas artikel 12 i art- och

habitatdirektivet. Enligt 14 § artskyddsförordningen kan länsstyrelsen i enskilda fall ge dispens från förbuden i 4 §.

Av Mark och miljööverdomstolens dom den 25 januari 2016 i mål M 11317-14, som Bolaget hänvisar till, framgår det att för verksamheter där syftet uppenbart är annat än att döda eller störa djurarter är det rimligt att det krävs en risk för påverkan på den skyddade artens bevarandestatus i området för att utlösa förbuden i 4 § 1 och 2 p artskyddsförordningen.

Förekomst av åkergroda och större vattensalamander har konstaterats på ett flertal platser inom Västra Erikslund. Endast ett fynd av åkergroda har konstaterats inom planerat verksamhetsområde. Större vattensalamander uppträder främst i anlutning till Skanska AB:s upplag och ledningsgatan söder om planerad täkt och österut. Större vattensalamander finns troligtvis inte inom verksamhetsområdet, men utfartsvägen kan utgöra en risk vid passage. Av ansökningshandlingarna och Artdatabanken framgår att åkergroda är Sveriges vanligaste grodart och har bedömts som livskraftig av Artdatabanken. Den är inte rödlistad. Arten är fridlyst enligt EUs Art- och habitatdirektiv p.g.a. att den kräver ökad uppmärksamhet på kontinenten. Större vattensalamander har även den bedömts som livskraftig och är därmed inte heller med på rödlistan. Den förekommer mest i Svealand och Götaland förutom på Gotland.

Med beaktande av ovanstående är Miljöprövningsdelegationens bedömning att planerad täkt inte kan antas medföra någon beaktansvärd risk för påverkan på de lokala populationernas bevarandestatus, och inte heller på arternas bevarandestatus regionalt och nationellt. Detta trots att individer av berörda arter riskerar att dödas eller störas av planerad täkt. Verksamheten bedöms därmed inte vara förbjuden enligt 4 § 1 eller 2 artskyddsförordningen.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att förbuden i 4 kap. 4 § artskyddsförordningen aktualiseras i detta fall. Med beaktande av detta har Miljöprövningsdelegationen att överväga om det med villkor om försiktighetsmått och skyddsåtgärder kan undvikas att verksamheten kommer i konflikt med fridlysningsbestämmelserna och att det därmed inte krävs en artskyddsdispens.

Bolaget har föreslagit skyddsåtgärder för groddjur samt godtagit Länsstyrelsen i Västmanlands läns förslag om att skyddsområdet för groddjur ska vara iordningställt innan täktverksamheten påbörjas. Bolaget anser däremot att det inte finns något behov av villkor om uppföljning av åtgärdernas effekt men kan tänka sig ett villkor om uppföljning innan brytning sker i de norra delarna av täktområdet där groddjur påträffas om Miljöprövningsdelegationen anser det nödvändigt. De har föreslagit ett villkor om att skyddsområde för groddjur ska vara iordningställt innan täktverksamheten får påbörjas. Villkoret innebär även att Bolaget måste tillse att berörda groddjur nyttjar området för såväl lek som landvistelse innan brytning i ett område som de benämner etapp 2 får påbörjas.

Miljöprövningsdelegationen delar Länsstyrelsen i Västmanlands läns uppfattning om att det är viktigt att skyddsområdet för groddjur är iordningsställt och att åtgärderna gett avsedd effekt innan brytning påbörjas i den norra delen av planerat brytområde.

Miljöprövningsdelegationens bedömning är att ansökt verksamhet med föreskrivna villkor om försiktighetsmått och skyddsåtgärder inte kommer i konflikt med förbudet i 4 § 4 artskyddsförordningen. Verksamheten kan därför tillåtas. Miljöprövningsdelegationen vill dock göra Bolaget uppmärksam på att det är Länsstyrelsen i Västmanlands län som äger frågan om dispens enligt 14 § artskyddsförordningen kan komma att krävas.

En kransalg, troligtvis dvärgslinke, har hittats vid ett inventeringstillfälle. Miljöprövningsdelegationens bedömer att kransalgen inte är så sällsynt att tillstånd inte kan meddelas.

Uppläggning av schaktmassor för anläggningsändamål

Bolagets ansökan omfattar även uppläggning av rena och inerta schaktmassor för efterbehandling.

I avfallsförordningen och rättspraxis, samt Naturvårdsverkets handbok Återvinning av avfall i anläggningsarbeten (2010:1), förtydligas vad som kan betraktas som återvinning av avfall för anläggningsändamål kontra bortskaffande av avfall. För att verksamheten ska räknas som återvinning krävs enligt handboken:

- att anläggningen ska fylla en funktion
- att avfallet ska ersätta traditionella anläggningsmaterial
- att inte mer avfall än vad som behövs för anläggningens funktion används.

Avfallets egenskaper och syftet med anläggningen är alltså avgörande för om verksamheten ska betraktas som återvinning eller bortskaffning av avfall.

Det framgår också av handboken att tidsaspekten har viss betydelse. Om tillgången på avfall är så begränsad att det tar lång tid att färdigställa anläggningen kan det ifrågasättas om anläggningen fyller en funktion.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att området inte är detaljplanlagt för industri- eller annat anläggningsändamål. Miljöprövningsdelegationen konstaterar vidare att den nu planerade efterbehandlingen inte syftar till att skapa en ny verksamhetsyta för Bolagets räkning. Till vilka ändamål införda schaktmassor ska användas är inte tydligt preciserat i ansökan. Det Bolaget har framfört är att massorna ska användas för att anlägga ett verksamhetsområde, eller upplagsyta för skogsbruket, eller skogsplantering, samt för att anlägga stränder.

Miljöprövningsdelegationen ifrågasätter, liksom Miljö- och konsumentnämnden, om det verkligen finns ett behov av att fylla ut 30 % av brytområdet för att skapa stränder och upplagsytor för skogsbruket. Det motsvarar ca 6,5 ha. Varför det skulle behövas så stora ytor har inte motiverats.

Miljöprövningsdelegationen delar Länsstyrelsen i Västmanlands läns synpunkt att behovet av verksamhetsyta bör styra den mängd massor som behövs för att anlägga ytor och stränder och inte tvärtom att det är mängden massor som ska avgöra hur stora ytorna blir.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att det kan komma att ta 22 år att fylla upp en tredjedel av brytområdet. Att markägaren inte har något behov av upplagsytor förrän om 22 år stödjer att det inte finns något verkligt behov av dessa ytor. Att man i ansökan anför att kommunen uttalat ett behov av platser för upplag av rena jord- och schaktmassor, stödjer även det att syftet med att föra in massor i planerad täkt är att bli av med överskottsmassor.

Uppläggningsen av schaktmassor inom aktuellt område, på det sätt som föreslagits, är enligt Miljöprövningsdelegationens mening att klassas som bortskaffning genom deponering av inerta massor, men utan de omfattande krav på mottagningskontroll, provtagning och uppföljande grund- och ytvattenprovtagning som krävs enligt deponiförordningen. För sådan verksamhet krävs särskilt tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken. Sammanfattningsvis finner Miljöprövningsdelegationen att Bolagets yrkande om att efterbehandla täkten genom utfyllnad ska avslås. Efterbehandlingen bör utföras på så sådant sätt att så mycket som möjligt av avbaningsmassor som uppkommer i verksamheten kommer till användning.

Val av plats

Enligt 2 kap. 6 § första stycket miljöbalken ska det för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön, i den utsträckning det inte är orimligt enligt 2 kap. 7 § miljöbalken.

Miljöprövningsdelegationen gör i denna del följande bedömning.

Verksamhetens lokalisering är gynnsam med tanke på att avståndet till närboende är relativt långt samtidigt som avståndet till Västerås är kort. Täkten kommer att ligga centralt i Västeråsregionen.

Buller

Om de villkor som föreskrivs i tillståndet beträffande buller och arbetstider följs, bedöms verksamheten inte ge upphov till olägenhet för närboende med avseende på buller.

Transporter

Transporterna till och från området bedöms utgöra en försumbar ökning av trafiken på E18. Några boende utmed de två alternativa utfartsvägarna, som föreslås i ansökan, finns inte i dagsläget. I framtiden kan enligt förslag till översiktplan närområdet bebyggas, vilket skulle kunna innebära viss störning för närboende från trafiken till och från täkten.

Friluftsliv

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att inga motionsspår eller anläggningar för friluftslivet kommer att beröras av verksamheten.

Landskapsbild

Landskapsbilden kommer att påverkas under drift. Tåktområdet omgärdas till stor del av skog som fungerar som skydd mot insyn under verksamhetstiden. När verksamheten upphör kommer området bli en sjö. Miljöprövningsdelegationen bedömer att om efterbehandlingen utförs på det sätt som beskrivs i ansökan, och i enlighet med föreskrivna villkor, kommer förändringen av landskapsbilden bli positiv, från produktionsskog till badsjö.

Miljöprövningsdelegationen anser att den föreslagna lokaliseringen uppnår ändamålet med verksamheten med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön, under förutsättning att föreslagna skyddsåtgärder vidtas och föreskrivna villkor följs.

Hushållningsbestämmelser

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att tåkten inte berör något riksintresse, att natur- och kulturmiljön inte kommer skadas påtagligt samt bedömer att sökt verksamhet är förenlig med hushållningsbestämmelserna. Inga övriga intressen enligt 3 kap. 2-9 §§ miljöbalken berörs.

Bergmaterialet i tåkten är av god kvalitet och kan enligt ansökan användas som ballast i betong. Sådant material är det ont om i regionen, främst på grund av strålning. Miljöprövningsdelegationen anser att det är av stor vikt att uttaget av material i grusåsarna minskar och att alternativt material tas fram för framtida materialförsörjning. Tåktens inriktning på att framställa krossmaterial som kan användas till betong är ett steg i rätt riktning i detta avseende.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av markresurserna.

Planförhållanden

Verksamheten är i linje med översiktsplanen för Västerås kommun.

Verksamhetsområdet omfattas inte av detaljplan eller områdesbestämmelser.

Natura 2000

Inget Natura 2000-område berörs av verksamheten.

Miljökvalitetsnormer

Enligt 5 kap. 3 § miljöbalken ska myndigheter och kommuner ansvara för att miljökvalitetsnormer följs.

Miljöprövningsdelegationens bedömning är att verksamheten kommer att ha en försumbar påverkan på närmaste ytvattenförekomst (Asköbäcken) då vatten som avleds från tåkten kommer att transporteras en relativt lång sträcka, ca 3 km, innan det når bäcken. Det kommer dessutom att ha genomgått rening innan det avleds från tåkten. Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten inte kommer att medföra att någon miljökvalitetsnorm för luft eller vatten kommer att överskridas.

Miljömål

Planerad verksamhet berörs av flera av de nationella miljökvalitetsmålen. Av några kan nämnas ”Minskad klimatpåverkan”, ”Ett rikt växt- och djurliv”, ”Giftfri miljö” och ”Hushållning med energi och naturresurser”. Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten inte i någon betydande mån kommer att motverka möjligheten att uppnå de nationella miljömålen.

Seveso

Risken för allvarliga kemikalieolyckor vid den planerade verksamheten bedöms vara liten. Vidare bedöms konsekvenserna av sådana olyckor för människors hälsa och miljö bli begränsade, om så skulle ske.

Motivering av villkor

Av Bolagets förslagna villkor har Miljöprövningsdelegationen föreskrivit de flesta som villkor för verksamheten. Dessa har dock omformulerats så att de överensstämmer med de villkor som Miljöprövningsdelegationer normalt föreskriver. Några av Bolagets förslag har inte tagits med eftersom Miljöprövningsdelegationens uppfattning är att de ingår i det allmänna villkoret. Det gäller t.ex. skyddsåtgärder och kontroller som Bolaget har åtagit sig att utföra. Det kan även finnas annan lagstiftning, t.ex. om arbetsmiljö, som reglerar vissa frågor. Utöver ovanstående föreskriver Miljöprövningsdelegationen ytterligare villkor om bl.a. efterbehandling. Nedan följer en motivering av vissa villkor.

Skyddsåtgärder för groddjur (villkor 3 och 4)

För att verksamheten inte ska komma i konflikt med förbudet i 4 § 4 p artskyddsförordningen krävs att skyddsåtgärder vidtas för åkergroda och större vattensalamander. Miljöprövningsdelegationen föreskriver därför att ett skyddsområde för groddjur ska vara iordningställt innan täktverksamheten får påbörjas. Miljöprövningsdelegationen föreskriver även att brytning inte får påbörjas inom en del av den norra delen av brytområdet, etapp 2, förrän det är bevisat att berörda groddjur nyttjar skyddsområdet för såväl lek som landvistelse. Dessutom föreskriver Miljöprövningsdelegationen om att groddjur ska ges möjlighet till en säker passage vid utfartsvägen, så att dessa inte riskerar att bli överkörda då de rör sig mellan lekvatten och landhabitat. Detta i enlighet med Bolagets och Länsstyrelsen i Västmanlands läns förslag. Villkoren om skyddsåtgärder kommer även att gynna övriga groddjur som omfattas av de mildare fridlysningsbestämmelserna i artskyddsförordningen.

Insynsskydd (villkor 8)

Miljöprövningsdelegationen anser, liksom Bolaget, att det är tillräckligt att föreskriva att en skogssidå som insynsskydd lämnas inom verksamhetsområdet i den mån det är möjligt. Då berget mestadels bryts på djupet kommer insynen från omgivningen att bli begränsad. Avbaningsmassor som läggs upp i vallar kommer även att fungera som insynsskydd.

Buller (villkor 10)

Miljöprövningsdelegationen delar Länsstyrelsen i Västmanlands läns uppfattning att skutknackning ska anses vara särskilt bullrande verksamhet och att de bullernivåer bolaget föreslagit ska utformas som begränsningsvärden. Bolaget har inte motsatt

sig ovanstående. Även om Bolagets utredning visar att Naturvårdsverkets riktvärden för buller kommer att kunna klaras dagtid och kvällstid, delar Miljöprövningsdelegationen Länsstyrelsen i Västmanlands läns uppfattning att krossning inte bör tillåtas kvällstid. Att bullerriktvärdena klaras innebär inte att buller inte kan utgöra en störning för närboende. Kvällstid är den tid på dygnet flest boende är hemma och är i behov av vila. Därför föreskrivs som villkor att krossning och sortering endast får utföras vardagar mån-fre kl. 7.00 – 18.00 och att utlastning och transporter endast får ske vardagar mån-fre kl. 6.00-22.00

Energianvändning (villkor 11)

Bolaget har åtagit sig att driva krossar och sorteringsverk med el från det fasta elnätet så snart det finns utrymme för maskinerna nere på täktbotten. Med tanke på att tåkten är relativt stor och det är krossarna som är den utrustning som kräver mest energi, anser Miljöprövningsdelegationen att det är viktigt att dessa drivs med el från det fasta elnätet. Detta är ett led i att uppnå miljö kvalitetsmålet ”Minskad klimatpåverkan”. Trots att Bolaget har åtagit sig att driva maskinerna med el anser Miljöprövningsdelegationen att det är en så viktig fråga att den bör regleras i villkor.

Dagvatten (villkor 17)

Miljöprövningsdelegationen anser att man i möjligaste mån bör undvika att skjuta upp vilka slutliga villkor som ska gälla för verksamheten. Miljöprövningsdelegationen avslår därför Bolagets yrkande om utredningsvillkor och föreskriver att Bolaget senast den 31 mars 2020 ska redovisa provtagning av utgående vatten från sedimentationsdammen som visar vattnets kvalité efter rening. Tillsynsmyndigheten har därefter, genom delegation, möjlighet att föreskriva om ytterligare villkor avseende sedimentationsdammens utformning och föroreningsinnehållet i det renade dagvattnet, om behov föreligger.

Efterbehandling (villkor 21, 22, 23 och 24)

En stor och relativt djup täktsjö med branta sidor kommer att skapas efter att verksamheten upphört. Miljöprövningsdelegationen anser att säkerhetsaspekten är viktig att beakta vid utformning av efterbehandlingen. Djur- och människor måste ha god möjlighet att ta sig upp om de hamnar i vattnet och åtgärder behöver vidtas för att förhindra att så sker. Eftersom efterbehandlingen inte kommer att ske i enlighet med ansökan anser Miljöprövningsdelegationen att en preliminär efterbehandlingsplan, som visar hur efterbehandlingen ska utföras i stora drag, ska inlämnas till tillsynsmyndigheten inom sex månader efter att tillståndet har vunnit laga kraft. Planen ska sedan användas som underlag vid sprängplanering. Det är viktigt att sprängningen planeras och utförs så att möjligheten att inom brytområdet spränga ut skyddshyllor m.m. inte försvåras. Särskilt viktigt är att planera skyddsåtgärder för att förhindra fall- och drunkningsolyckor.

Tre år innan verksamheten planeras upphöra bedöms vara en rimlig tidpunkt att inlämna en slutlig efterbehandlingsplan.

Miljöprövningsdelegationen anser att det är olämpligt att lämna kvar stängsel som kräver underhåll efter avslutad verksamhet och föreskriver därför om att eventuella

stängsel och annan utrustning som kräver underhåll ska tas bort senast vid tillståndstidens utgång.

Kontrollprogram (villkor 26)

Miljöprövningsdelegationen har föreskrivit i villkor att ett förslag till kontrollprogram ska inlämnas till tillsynsmyndigheten. Av ansökningshandlingarna framgår att kontroll av bl.a. buller, vibrationer och utsläpp till vatten kommer att utföras. Förutom nämnda kontroller, anser Miljöprövningsdelegationen att kontrollprogrammet även ska omfatta skötsel av sedimentationsdammen och skyddsområdet för groddjur under hela verksamhetstiden.

Ekonomisk säkerhet

Bolaget har redovisat en beräkning av ekonomisk säkerhet för efterbehandlingsåtgärder som utgår från Miljösamverkan Sveriges grundmall i rapporten "Efterbehandling av täkter – En förtäkt vägledning" med förslag på ingående värden. Med hänsyn till att täkten till största delen kommer att efterbehandlas till en badsjö, vilket kräver mindre arbetsinsats vid efterbehandlingen, bedömer Miljöprövningsdelegationen att det är rimligt att använda 10 kr/m² som ingående värde i beräkningsformeln istället för mallens 12 kr, i enlighet med Bolagets förslag. Miljöprövningsdelegationen anser dock att Riksbankens tillväxtmål på 2 % ska användas vid uppräkningskostnaden för efterbehandling. Utifrån ovanstående resonemang anser Miljöprövningsdelegationen att Bolaget ska ställa en säkerhet på tre miljoner etthundratusen (3 100 000) kr.

Delegationer

a. Skyddsområde för groddjur (villkor 3)

Skyddsområdet för groddjur behöver utformas så att det utgör en god livsmiljö för berörda groddjur på land och i vatten under hela tillståndstiden. Både utförandet och underhållet av skyddsområdet torde ha betydelse för om groddjuren trivs, varför tillsynsmyndigheten även tilldelas delegation att föreskriva ytterligare villkor om skyddsområdets utformning och underhåll.

b. Arbetstider (villkor 10)

Vid tillfälliga entreprenadtoppar kan det finnas ett behov av utökade arbetstider gällande krossning och sortering varför tillsynsmyndigheten ges delegation att föreskriva ytterligare villkor om tillfälligt ändrade arbetstider under väl avgränsade perioder.

c. Utsläpp av dagvatten (villkor 17)

Miljöprövningsdelegationen anser inte att det finns något behov att bestämma villkor om föroreningshalter i det renade dagvattnet, även om det är viktigt att vattnet håller god kvalitet med tanke på de groddjursdammar som ska anläggas nedströms sedimentationsdammen. Bolaget har uppgett att de kommer att utföra provtagning av vattnet och ett villkor har föreskrivits om att resultatet från provtagningarna ska redovisas till tillsynsmyndigheten senast den 31 mars 2020. Om redovisningen visar att reningen inte är tillräcklig med tanke på planerat skyddsområde för groddjur, och att det finns ett behov av att förbättra sedimentationsdammens reningsförmåga, är det lämpligt att tillsynsmyndigheten har möjlighet att föreskriva ytterligare villkor om detta.

d. Åtgärder för efterbehandling (villkor 21, 23 och 24)

Eftersom efterbehandlingen ligger långt fram i tiden, kan det uppkomma frågor som idag inte går att förutsäga. Med hänsyn till detta är det lämpligt att tillsynsmyndigheten ges möjlighet att föreskriva ytterligare villkor om åtgärder för efterbehandling.

Sammanfattande bedömning

Bolaget har, förutom redovisade effekter på miljön och människors hälsa, genom sin ansökan och miljökonsekvensbeskrivning visat vilka effekter verksamheten kan antas medföra på hushållningen med mark och vatten, miljöbalkens mål samt den fysiska miljön i övrigt. Miljöprövningsdelegationen finner att det inte föreligger hinder mot att bevilja Bolaget tillstånd till täktverksamhet, förutsatt att verksamheten begränsas och bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut, samt att de åtaganden som redovisats i övrigt i ansökningshandlingarna vidtas. Planerad täktverksamhet strider inte mot miljöbalkens mål och tillåtlighetsregler, snarare kommer verksamheten att bidra till att uppnå miljömålet ”Grundvatten av god kvalitet” då material från takten på sikt bör kunna ersätta naturgrus i betong.

Information

Beslutet får tas i anspråk när det har vunnit laga kraft och en säkerhet har ställts och godkänts av Miljöprövningsdelegationen.

Detta tillstånd befriar inte företaget från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser.

Seveso

Eftersom att det inom verksamheten kommer att ske sprängningar med mer än 10 ton sprängämne vid ett och samma tillfälle, är den att betrakta som en Sevesoverksamhet av den lägre kravnivån enligt förordningen (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Detta innebär bland annat att Bolaget ska inlämna ett handlingsprogram till Länsstyrelsen i Västmanlands län. Handlingsprogrammet ska innehålla uppgifter om de mål och allmänna handlingsprinciper som verksamhetsutövaren har ställt upp för att kunna hantera farorna för allvarliga kemikalieolyckor. Handlingsprogrammet ska genomföras genom ett säkerhetsledningssystem. Information om alla Sevesoverksamheter i respektive kommun ska finnas tillgänglig på kommunens hemsida. Verksamheten ska på begäran av kommunen lämna den information som ska finnas tillgänglig.

Vattenverksamhet

Då verksamheten kommer att bedrivas under grundvattenytan kommer pumpning av inläckande grundvatten att ske. Pumpning av grundvatten som framträder vid brytning är tillståndspliktig vattenverksamhet enligt 11 kap. 9 § miljöbalken och prövas av Mark- och miljödomstolen. Om det är uppenbart att vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena inte skadar enskilda eller allmänna intressen är åtgärden undantagen tillståndsplikt enligt 11 kap. 12 § miljöbalken. Bolaget har

bedömt att det generella undantaget enligt 11 kap. 12 § miljöbalken ska tillämpas för verksamheten.

Miljöprövningsdelegationen tar inte ställning i frågan om bortledningen av grundvattnet omfattas av tillståndsplikt eller undantag. Miljöprövningsdelegationen vill dock göra Bolaget uppmärksam på att **det är verksamhetsutövaren som har bevisbördan** för att undantagsregeln enligt 11 kap.12 § miljöbalken är tillämplig. Uppenbarhetsrekvisitet betyder att beviskravet är mycket starkt. Det åligger således verksamhetsutövaren att om skada ifrågasätts för tillsynsmyndigheten kunna bevisa att sådan inte sker eller har skett. Det är Länsstyrelsen i Västmanlands län som har tillsynen över vattenverksamheter.

Fornlämning

Särskilt erinras om vikten av att vid verksamheten beakta bestämmelserna i lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. Det är bl.a. förbjudet att utan tillstånd rubba, ta bort, täcka över, köra över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada fast fornlämning. Om en fornlämning påträffas under grävning eller annat arbete ska arbetet omedelbart avbrytas till den del fornlämningen berörs. Den som leder arbetet ska omedelbart anmäla till Länsstyrelsen att en fornlämning har påträffats.

Miljörapport

Varje år före utgången av den 31 mars ska miljörapporten inges till tillsynsmyndigheten (26 kap. 20 § miljöbalken). Inlämningen ska ske digitalt via Svenska Miljörapporteringsportalen SMP. Miljörapporten ska utformas i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrift (NFS 2006:9) om miljörapporter för tillståndspliktiga verksamheter.

Avgift

Avgift för provning och tillsyn av miljöfarlig verksamhet ska enligt 2 kap. 1 § förordningen (1998:940) om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken betalas av den som bedriver miljöfarlig verksamhet som anges i 2 till 32 kap. miljöprövningsförordningen (2013:251).

Egenkontroll

Företaget ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka och förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön (26 kap. 19 § miljöbalken) samt i övrigt iaktta vad som sägs i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll.

Ändring av verksamheten

Ändring av verksamheten kan kräva nytt tillstånd eller anmälan i enlighet med bestämmelserna i 22 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899) samt 1 kap. 4 § miljöprövningsförordningen. Bedrivs miljöfarlig verksamhet av annan än den som meddelats tillståndet, ska den nye verksamhetsutövaren enligt 32 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd snarast möjligt upplysa tillsynsmyndigheten om det ändrade förhållandet. Den som innehar tillstånd till täkt ska till tillsynsmyndigheten lämna uppgift om vem som vid varje tidpunkt är exploatör av täkten. Vid överlåtelse av tillståndet fordras att den

nya tillståndshavaren ställer säkerhet för verksamheten. Sådan säkerhet ska godkännas av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Uppsala län.

När verksamheten upphör

När verksamheten i sin helhet eller någon del av denna upphör ska detta i god tid före nedläggningen anmälas till tillsynsmyndigheten. Företaget ansvarar för att undersöka om mark- och vattenområden, byggnader och anläggningar är så förorenade att de kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön och i så fall även ansvara för att efterbehandling sker (10 kap. miljöbalken).

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, *se bilaga 1*. Skrivelsen ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 20 juni 2017.

Beslut i ärendet har fattats av miljöprövningsdelegationen. I beslutet har länsassessor Mikaela Öster, ordförande, och miljöskyddshandläggare Pia Persson Holmberg, miljösakkunnig deltagit. Ärendet har föredragits av miljöskyddshandläggare Marie Låås, miljöskydds-enheten.

Mikaela Öster

Pia Persson Holmberg

Marie Låås

BILAGOR

1. Hur man överklagar
2. Kungörelsedelgivning
3. Översiktskarta
4. Fastighetskarta (brytområden och verksamhetsområde)
5. Fastighetskarta (etapp 1 och 2)

SÄNDLISTA

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm
Havs- och vattenmyndigheten, Box 11 930, 404 39 Göteborg
Västerås stad, Kommunstyrelsen, 721 87 Västerås (endast kungörelse)
Västerås stad, Fastighetskontoret, 721 87 Västerås (endast kungörelse)
Västerås stad, Miljö- och konsumentnämnden, 721 87 Västerås
Västerås stad, Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen (aktförvarare Lena Thorén-Schweitz), 721 87 Västerås
Västerås stad, Byggnadsnämnden, 721 87 Västerås
Mälardalens Brand- och Räddningsförbund, 721 87 Västerås
SGU, Box 670, 751 28 Uppsala
Trafikverket, Box 1140, 631 80 Eskilstuna

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

51 (51)

2017-05-16

Dnr: 551-5536-14

MSB, 651 81 Karlstad
Länsstyrelsen i Västmanlands län, 721 86 Västerås
Nacka tingsrätt, Mark- och miljödomstolen, Box 1104, 131 26 Nacka strand.
(mmd.nacka.avdelning3@dom.se)
Naturskyddsföreningen c/o Bengt Jönsson, Vidars väg 2, 72355 Västerås
Skatteverket, Box 507, 826 27 Söderhamn

Akten
Miljöskyddsenheten (PPH och GD)
Rättsenheten (MÖ)